

EL MIRALL

Núm. 135

500 PTA / 3,01 EUR

Dossier

*L'economia
solidària a les
Balears*

Entrevista

*Miquel Pocoví
«El president d'una
entitat financera
com Sa Nostra
és una au de pas»*

Societat

*La llengua
catalana:
de la prehistòria
fins avui*

Art

*Una passejada
per la Fundació
Bartomeu March*

Seccions: itineraris • cinefàgia • llibres • la botiga

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BALEARS CIUTAT DE PALMA

FUNDACIÓ PÚBLICA
DE LES BALEARS PER A LA MÚSICA

TEMPORADA 2002 | 2003

Edmon Colomer, *director titular*

• Tots els concerts seran en dijous a les 21 hores a l'Auditori.

• **Abonaments:** Podeu retirar-los directament a les taquilles de l'Auditori: passeig Marítim, 18.
Telèfon: 971 73 47 35 (Jordi López)
Horari: dilluns a divendres de 10.00 a 14.00 h
dijous i dijous: 10 a 14 h i 17.00 a 21.00 h

Antics abonats: del 19 al 30 de setembre
Canvis abonats butaques: de l'1 al 2 d'octubre
Nous abonats: del 3 al 17 d'octubre

• **Preu de l'abonament (14 concerts)**
Abonament de platea: 210 euros
Abonament d'amfiteatre: 140 euros

• Per a més informació: www.sinfonica-de-balears.com o també en el telèfon de la Fundació: 971 28 75 65

concert 1

Dijous, 17 d'octubre de 2002

Edmon Colomer, *director*
Xavier Phillips, *violoncel*

STRAVINSKI | Pulcinella, Suite
TORRANDELL | Valdemossa
(Vall de Muza)
STRAUSS | Don Quixote, op. 35

concert 2

Dijous, 24 de novembre de 2002

Antoni Ros-Marbà, *director*

BEETHOVEN | Simfonia núm. 8 op. 93
BEETHOVEN | Simfonia núm. 5 op. 67

concert 3

Dijous, 21 de novembre de 2002

Luis Remartínez, *director*
Daniel Ligorio, *piano*

HAYDN | Simfonia núm. 7 "Le Midi"
BEETHOVEN | Concert per a piano i
orquestra núm. 1 op. 15
HAYDN | Simfonia núm. 104 "London"

concert 4

Dijous, 28 de novembre de 2002

Edmon Colomer, *director*
Regis Pasquier, *violí*

DEBUSSY | Dansa (orq. Ravel)
BIZET | Simfonia núm. 1 en Do
SAINT-SAËNS | Habanera op. 83
SAINT-SAËNS | Introducció i Rondó
capriciós op. 28
RAVEL | Ma Mere l'oye (5 peces infantils)

concert 5

Dijous, 12 de desembre de 2002

Matthias Aeschbacher, *director*
Katia Novell, *violí*

PROHENS | Música per a orquestra
núm. 3 (estrena)
SIBELIUS | Concert per a violí i
orquestra, op. 47
TXAIKOVSKI | Simfonia núm. 5, op. 64

concert 6

Dijous, 19 de desembre de 2002

Kamal Khan, *director*
Joan Pons, *baríton*

VERDI |
NABUCCO: Obertura
LA TRAVIATA: Di Provenza il mar, il suol...
UN BALLO IN MASCHERA: En tu...
MACHBETH: Música de Ballet
OTELLO: Credo
LA FORZA DEL DESTINO: Obertura
DON CARLO: Morte di Rodrigo
LA TRAVIATA: Preludi Acte I
RIGOLETTO: Cortigiani, vil razza dannata

concert 7

Dijous, 23 de gener de 2003

Uwe Mund, *director*

SCHUBERT | Simfonia núm. 3, D. 200
BRUCKNER | Simfonia núm. 4,
"Romàntica"

concert 8

Dijous, 6 de febrer de 2003

Franz Paul Decker, *director*
Catherine Cho, *violí*

Concert de Carnaval
"L'època de l'elegància"

SULLIVAN | Els Gondolers. Obertura
LEHAR | Paganini. Preludi i solo de violí
TXAIKOVSKI | Valse-Scherzo en Do major, op. 34
ELGAR | Carissima / The Spanish Lady, op. 89 Suite
TXAIKOVSKI | Souvenir d'un lieu cher, op. 42
LEHAR | Fantasia Hongaresa, op. 45
ELGAR | Salut d'amour, op. 12
HEUBERGER | Midnight Bells (Der Opernball) Im Chambre séparée
ELGAR | Chanson de matin, op. 15 núm. 2 / Chanson de nuit, op. 15 núm. 1
KREISLER | Vellies danses vienaises
ELGAR | Somnis d'infants, op. 43
WAXMAN | Fantasia sobre temes de Carmen de Bizet

concert 9

Dijous, 20 de febrer de 2003

Franz-Paul Decker, *director*
Joana Llabrés, *soprano*
Maia Planas, *soprano*
Paul Frey, *tenor*

Coral Universitat de les
Illes Balears (Dir. Joan Company)
Orfeó Universitat de les
Illes Balears (Dir. Concepció Oliver)

CERVELLÓ | Divertimento 2002
MENDELSSOHN | Cant de l'loaça, op. 52
(Simfonia núm. 2) (1a aud.)

concert 10

Dijous, 6 de març de 2003

Theodor Guschlbauer, *director*
Albert Díaz, *piano*

MENDELSSOHN | Rui Blas, obertura op. 95
RAKHMANINOV | Concert per a
piano i orquestra núm. 2, op. 18
BRAHMS | Simfonia núm. 2, op. 73

concert 11

Dijous, 20 de març de 2003

Christoph Stepp, *director*
Ernesto Bitetti, *guitarra*

BEETHOVEN | Prometheus. Ballet
ANGULO | Concert per a guitarra i
orquestra
HINDEMITH | Mathis der Maler:
Simfonia

concert 12

Dijous, 3 d'abril de 2003

Jacques Mercier, *director*
Magdalena Martínez, *flauta*

BERLIOZ | Béatrice et Bénédict.
Obertura
MOZART | Concert per a flauta i
orquestra núm. 2, KV 314
SCHUMANN | Simfonia núm. 3, op. 97,
"Renana"

concert 13

Dijous, 10 d'abril de 2003

Justin Brown, *director*
Ivan Martín, *piano*

WEBER | Passacaglia, op. 1
MOZART | Concert per a piano i
orquestra núm. 23, KV 488
BRAHMS | Simfonia núm. 1, op. 68

concert 14

Dijous, 1 de maig de 2003

Edmon Colomer, *director*
Joaquín Achúcarro, *piano*

R. MALIPIERO | Après Miró
RAKHMANINOFF | Rapsòdia sobre
un tema de
Paganini, op. 43
MUSSORGSKY/RAVEL | Quadres d'una
exposició

EL MIRALL

EDITORIAL

ELS MENYSTENIMENT DE LES INSTITUCIONS / CALVIÀ, UNA ENDEMESA INACCEPTABLE

4

DOSSIER

LES BALEARS APOSTEN PER L'ECONOMIA SOLIDÀRIA

5

NOTES LITERÀRIES

PERE ROSSELLÓ BOVER. «LA NOVEL·LA» DE MIQUEL LÓPEZ CRESPI:
UN RETRAT DE L'ACTUAL MÓN LITERARI MALLORQUÍ

18

MISCEL·LÀNIA

JAUME LLADÓ. RECURS DE NOTÍCIES D'ACTUALITAT

20

ENTREVISTA

PEP MINUESA. MIQUEL POCOVÍ: «ENS COSTARÀ PENA COBRIR ELS
OBJECTIUS PREVISTOS PEL QUE FA AL NEGOCI FINANCER»

22

SOCIETAT

JAUME LLADÓ. M. MAGDALENA GELABERT: «EL BILINGÜISME INDIVIDUAL
ÉS POSITIU, PERÒ EL SOCIAL ÉS NEFAST»

30

TENDÈNCIES

ITINERARIS: GASPAR VALERO

CINEFÀGIA: MATÍAS VALLÉS

ART: CRISTINA ROS

LLIBRES: BIEL MESQUIDA

LA BOTIGA: EL MIRALL

38

REVISTA CULTURAL
Setembre de 2002 · Núm. 135

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR
Publica:

Associació EL MIRALL
C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
07001 Palma

President: Ferran Gomila
Editor: Antoni Mir

Producció, administració i
publicitat:

C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
Tel.: 971 72 59 37

Telefax: 971 71 93 85

Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:

C/ de la Montcada, 20
(Palau Dalmau)

08003 Barcelona

Delegació a València:

C/ de Moratín, 15
46001 València

Web i adreça de l'OCB
a Internet

<http://www.ocbweb.com>

Correu electrònic:

ocb@ocbweb.com

Director:

Jaume Lladó

Redactora en cap:

Joana Mas

Secretari de redacció:

Tomeu Martí

Consell de redacció/
col·laboradors

Gaspar Valero

Antoni Oliver

Biel Mesquida

Pere Rosselló Bover

Antoni Mir

Antoni Llompart

Joana Mas

Pep Minuesa

Publicitat: Santi Adrover

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió dels autors.

Coberta:

Pere Capellà

Fotos: Pep Pastor

Disseny: Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició:
Ecogràfic

Impressió:

Xisco Arts Gràfiques

C/ del Baix Riera, 1-A, Palma

Tel.: 971 47 57 54

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5105944035

10-1987

El menysteniment de les institucions autonòmiques

Quan encara mancava molt perquè les institucions autonòmiques fossin considerades com una peça important de l'engranatge de l'Estat, els vents s'hi han girat en contra i bufen tot dret cap a Madrid. La *re-centralització*, basada en una lectura interessada de la Constitució que traeix l'esperit dels seus redactors, ha tengut i té com a eix de feina la recuperació de la capacitat de reglamentar des del Govern central sobre competències ja transferides a les comunitats autònomes, mentre es deixa per a aquestes l'aplicació d'aquestes en la gestió diària sense revisar-ne el finançament. Aquesta és una tendència centrípeta permanent del Govern central, com ho és que a hores d'ara encara restin competències pendents de traspàs fins i tot a comunitats històriques com el País Basc o Catalunya.

Però aquesta no és l'única conseqüència. El menysteniment de les institucions autonòmiques, sovint emprada com a arma electoral, es troba a l'ordre del dia. Dues anècdotes viscudes a les Balears il·lustren perfectament aquest efecte d'arraconament, de minimització.

La primera: el president del Govern central, José María Aznar, ha estiuat el mes d'agost en una finca de Menorca. Allà s'ha reunit amb la cúpula balear del seu partit i s'ha organitzat un sopar amb els seus militants a l'illa, però no ha tengut moltes ni maneres d'entrevistar-se amb el president de les Illes Balears, Francesc Antich. És cert que es va veure amb la presidenta insular de Menorca, Joana Barceló, però és greu que no hagi rebut Antich en la seva estada, que no l'hagi rebut en tres anys, que no hi hagi diàleg.

La segona: el Rei un any més ha passat les seves vacances a Mallorca, on ha residit al Palau de Marivent. Després de rebre la visita d'Aznar, aquest va poder emprar els jardins del palau per oferir una roda de premsa als periodistes. No va succeir el mateix després de la visita d'Antich, el qual no va obtenir-ne permís, ja que segons el protocol de la casa reial aquest honor queda reservat únicament al president del Govern central i cap president autonòmic, ni que sigui l'amfitrió, no hi té dret tot i que el president autonòmic és el representant ordinari de l'Estat a la comunitat autònoma. També a les Balears.

La iniciativa i el sentit de respecte institucional cap a les institucions autonòmiques hauria de partir de qui té més responsabilitat, el cap del Govern central. Però caldria saber, també, si el president balear va reclamar aquest tracte, si ha fet saber a qui ho ha de saber el seu parer sobre la dignitat institucional del seu càrrec. Perquè hauria d'haver fet pressió, com n'hauria de fer en bé de les Balears amb els ministres més importants.

Calvià, una endemesa inacceptable

L'Ajuntament de Calvià ha usurpat la freqüència històrica de TV3 al seu terme municipal per emetre-hi la seva nova televisió local. Ho ha fet sense avís previ ni a Voltor ni al Govern ni al Consell de Mallorca. Ho ha fet per aprofitar l'audiència que ja té TV3 als termes de Calvià i Andratx, fet que causarà greus despeses i molèsties als telespectadors d'aquests municipis per trobar la nova ubicació de TV3 als seus receptors i sobretot afectarà les antenes col·lectives amb amplificadors monocanals, perquè hauran d'adaptar un nou mòdul monocanal amb una despesa d'entre 150,25 • i 600 • (entre 25.000 i 100.000 PTA).

L'ocupació de la freqüència de TV3 per la televisió local de Calvià és una decisió política. La batlessa, Margarita Nàjera, és la màxima responsable d'aquesta usurpació i hauria de rectificar de cap a peus unes maneres impròpies d'una institució democràtica i que, sobretot, perjudiquen de manera reiterada sempre els mateixos, en aquest cas els qui ja han fet un esforç per sintonitzar televisions en català de qualitat.

Cal demanar-se si la batlessa hauria gosat suplantar la freqüència de televisions i ràdios d'abast estatal i de continguts estatals, però la resposta no és difícil. Els fets són inadmissibles, i les maneres també. Cap ciutadà responsable pot deixar d'exigir que es retorni a TV3 la seva freqüència històrica a Calvià i Andratx.

Les Balears aposten per l'economia

social i solidària

Dossier

L'economia social i solidària: una economia més humana

PERE ALBERTÍ

El canvi ideològic que s'ha anat produint, des de fa uns quants anys, en el món occidental ha influït d'una manera decisiva en les idees econòmiques, que també han quedat amarades pel que s'ha anomenat «pensament únic», fora del qual sembla que no hi ha alternatives.

L'estat del benestar, aixoplugat per la iniciativa pública, ha retrocedit d'una manera significativa i ha quedat superat per les idees més neoliberals de l'economia de mercat. Tot i ser cert això en certa manera, no significa que l'estat del benestar com a tal hagi desaparegut. La societat civil o si es vol la iniciativa privada va sorgint en molts d'àmbits i omple espais que abans pareixien destinats només a la iniciativa pública.

L'economia social, que es troba immersa dins l'economia productiva de mercat, basa el seu discurs filosòfic en una sèrie de valors i assumeix el concepte de l'interès general sobre l'interès particular, que es concreta duent a terme millores per als seus socis o per a la societat en general. L'obtenció de guanys, eix prioritari de l'empresa convencional, queda aquí referit a un àmbit més secundari. Les motivacions d'aquestes empreses i entitats sempre tenen com a punt

de partida un component ètic i solidari que prioritza el treball i les persones per sobre el capital i que mostra el rostre humà de les relacions de producció.

Aquest component ètic i solidari es desenvolupa amb objectius socials tan interessants, des del punt de vista de la societat del benestar, com donar feina estable als socis, millorar la seva bossa de la compra, eradicar la pobresa, inserir en el mercat de treball persones amb mancances i discapacitats, gestionar els residus i deixalles amb la incorporació de la sostenibilitat en la seva gestió diària, etc.

En cap cas es planteja renunciar a l'eficiència econòmica, tot i que aquesta sempre ha d'estar supeditada a l'eficiència social, que és la primera pretensió. Un poc més raonat es podria argumentar allò que es manifesta a la teoria de jocs: el joc «suma zero» suposa que perquè guanyi un jugador ha de perdre l'altre. En teoria econòmica ve significat per l'òptim de Pareto, que es basa en la transferència de recursos dels uns cap als altres. Es tracta en definitiva d'una competència. L'eficiència social, si es posa per sobre l'econòmica, implicarà començar a formular plantejaments com buscar la cooperació abans que la competència entre els participants de les relacions de producció. Alguns d'aquests punts estan inclosos en documents com la Carta per un món solidari, que manifesta «satisfer de manera equilibrada els interessos respectius de tots els protagonistes, treballadors, empresaris, clients, proveïdors, la comunitat local i la internacional, preocupats per les activitats de les empreses i organitzacions».

Menjador del Col·legi Sant Felip Neri. Les dues empreses que apareixen a l'article pertanyen a la Unió de Cooperatives de Treball de les Illes Balears.

Fridama, empresa de serveis tècnics i reparació.

CARTA PER UN MÓN SOLIDARI

ELS QUATRE PRINCIPIS

1. Igualtat

Satisfer de manera equilibrada els interessos respectius de tots els protagonistes* preocupats per les activitats de les empreses o organitzacions.

2. Feina

L'objectiu és crear feina estable i promoure l'accés a persones desfavorides o poc qualificades. Assegurar a cada membre del personal condicions de feina i una remuneració digna, tot estimulant el seu desenvolupament personal i la seva presa de responsabilitats.

3. Medi ambient

Afavorir accions, productes i mètodes de producció que no perjudiquin el medi ambient a curt i llarg termini.

4. Cooperació

Afavorir la cooperació i no la competència dins i fora de les organitzacions.

* Treballadors, empresaris, clients, proveïdors, comunitat local, nacional i internacional...

Font: R.E.A.S. (Red de Economía Alternativa y Solidaria)

Hom podria pensar que incorporar l'ètica a l'economia és més una voluntat utòpica que no una realitat. El que és cert, en canvi, és l'aparició, cada cop més als mitjans de comunicació, d'actuacions perverses justament per l'absència d'un codi ètic. La ciutadania ja comença a exigir i a posar condicions a l'ús que s'ha de fer dels seus diners, quina roba o producte incorpora taxes d'explotació humana, quins productes o quines explotacions resulten contaminants per al medi. En definitiva, el consumidor, eix de la demanda de l'economia, ja pren iniciatives, tot i que encara poques, i exigeix als productors determinats comportaments de caràcter ètic.

Les empreses de l'economia social i solidària —cooperatives, societats laborals, fundacions i associacions— generen activitats productores destinades al mercat. Algunes d'aquestes empreses, si més no, es caracteritzen per produir béns i serveis que es poden qualificar de no-mercat, en el sentit que es destinen a consumidors que no tenen poder adquisitiu, o que no disposen de garanties personals o patrimonials, o que tenen dificultats insalvables per accedir al mercat de treball, o en què els béns i serveis pro-

duïts són posats al mercat sense pretensions de competència, perquè el consumidor estima més important el valor afegit social que no el preu. I és així com aquestes empreses concreten el component ètic i solidari que abans esmentàvem. Totes aquestes realitats i iniciatives sorgides tant dels productors com dels consumidors són les que donen un sentit més humà a l'economia.

**Pere Albertí Huguet és economista.*

Embat
Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

REAS, una xarxa d'economia alternativa i solidària

ANTONI PONS

L'economia solidària és una recerca teòrica i pràctica de formes alternatives de fer i de desenvolupar economies alternatives basades en la solidaritat i el treball. A la ciutat de Còrdova, l'any 1995, va sorgir REAS, la xarxa d'economia alternativa i solidària.

L'economia de la solidaritat sorgeix com a resposta a la creixent deshumanització de l'economia actual, les conseqüències més evidents de la qual són l'increment de la pobresa i les desigualtats socials en la nostra pròpia societat acompanyat per un progressiu deteriorament ambiental universal i una contínua situació d'espoliació del nostre món occidental al denominat Sud.

El caràcter d'intent de resposta de l'economia solidària als greus problemes de la societat es particularitza en respostes situades en àmbits geogràfics internacionals molt diferents i a la vegada amb característiques variades, però dins d'aquestes lògiques creix una enorme voluntat de modificar el paradigma econòmic actual en què el benefici és el màxim impulsor del desenvolupament, modificació que exigeix transferir l'impuls cap

a les persones i l'entorn com a garanties úniques d'un autèntic benestar. Lògicament l'economia solidària té el seu propi reflex en el territori que configura l'Estat espanyol, i també el té a les Balears. En referència al primer cas, parlem d'una realitat relativament recent, nascuda a la ciutat de Còrdova l'any 1995, lloc on es va començar a organitzar i en el qual va sorgir REAS (xarxa d'economia alternativa i solidària). A partir d'aquells primers 18 centres i entitats que donaren lloc al naixement, avui s'han arribat a aglutinar unes 130 accions organitzades en una àmplia realitat de figures jurídiques: fundacions, empreses, associacions, etc.; però el més important de cada una d'aquestes no és la manera d'associar-se sinó els objectius fonamentals que persegueixen: l'economia solidària, basada aquesta en sis grans principis que intenten cohesionar el conjunt de centres que s'autoproclamen d'economia solidària: la igualtat, la feina, la defensa del medi ambient, la cooperació, la manca d'ànim de lucre i el compromís amb l'entorn social. Aquests principis que s'enuncien a la Carta per un món solidari en configuren l'ètica, la qual ha de ser sotmesa a revisió constant a través de l'auditoria social, és a dir, d'una metodologia en la qual les i els protagonistes de les entitats o centres de REAS avaluen la relació entre la pràctica empresarial i social de l'entitat i els principis que la defineixen. D'aquesta manera els treballadors participen en l'avaluació de l'empresa o de l'entitat. En l'economia solidària, els prin-

Dins REAS Balears s'agrupen diverses activitats majoritàriament vinculades al treball social.

cipis s'emmarquen en activitat de transferència, per tot això parlar d'aquesta és parlar d'activitats ambientals, de processos d'inserció sociolaborals, de comerç just, de banca ètica o d'útils financers alternatius, de missatgers en bicicleta, d'agricultura ecològica... En definitiva, es tracta de reposar l'economia al servei d'unes estratègies que tenen la funcionalitat de resoldre uns determinats problemes socials o ambientals, unes estratègies encaminades a entendre l'economia com un servei a la comunitat.

Les Balears

L'organització de l'economia solidària a les Balears es duu a terme a través de REAS, i REAS Balears és una de les diverses xarxes territorials vinculades a REAS, la qual cosa porta que aquesta darrera es configuri com una xarxa de diferents xarxes territorials: les Balears, les Canàries, Madrid, Euskadi, Galícia, Aragó...

Dins de REAS Balears s'agrupen diverses activitats majoritàriament vinculades al treball social, amb especial intensitat a les tasques d'inserció sociolaboral. Dins d'aquest context hem de comptabilitzar Cáritas de Mallorca; Mestral de Menorca; la Fundació Deixalles; l'Ateneu Alcari; la Sapiència; i per un altre costat les activi-

tats vinculades al comerç just, S'Altra Senalla; la venda de productes ecològics, com El Lladoner; la missatgeria en bicicleta; la fabricació de productes artesans, Fil i Trama... En definitiva, unes 12 o 13 iniciatives i experiències que pretenen ser punts de referència de noves formes de feina col·lectiva, en la qual prevalguin criteris ja anomenats com a patrimoni comú de l'economia solidària.

Però REAS Balears és conscient que l'únic que s'ha començat és un camí en què el lloc de l'economia solidària serà possible si és un projecte en el qual es predisposen i actuen esforços variats: consumidors, Administració, agents socials i econòmics, organitzacions socials... L'economia solidària necessita un gran consens, i des d'aquest modificar paradigmes ortodoxos de l'economia imperant, com el creixement il·limitat, el creixement com a mètode de distribució de riquesa. En el fons, paradigmes la conseqüència dels quals és fruit de desigualtats i espoliacions.

Per tot això l'economia solidària a les Balears no tan sols és una estructura de coordinació entre els seus centres sinó que també és una

estructura operativa de feina dels seus propis projectes, de la seva vinculació amb la societat, d'ampliació de l'economia solidària. En aquest terreny s'han constituït diverses comissions de participació de persones que pertanyen a centres de REAS o de persones no vinculades a REAS però sí al concepte o a les idees de l'economia solidària. Convidam a participar en dites comissions com són la de la feina social i les empreses d'inserció, la comissió que treballa els conceptes i les pràctiques de l'auditoria social, la que elabora i defineix la constitució i posada en marxa del centre de l'economia

Els treballadors participen en l'avaluació de l'empresa o de l'entitat

solidària, la que treballa les conclusions i sensibilització del que va significar el Fòrum Mundial Social realitzat a Porto Alegre...

En definitiva, un petit ventall de petites coses, però que sense cap dubte ajuden i aporten a constituir una societat més justa i més sostenible.

***Antoni Pons és president de REAS Balears.**

PROGRAMA D'ACTIVITATS EDUCATIVES

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

Fundació
"SA NOSTRA"

Curs 2002/2003

EQUIPAMENTS

Escola del Medi can Tàpera, sa Canova i Centre de Cultura "SA NOSTRA"

tel 971 40 10 01

Museu Balear de Ciències Naturals i Jardí Botànic de Sóller

tel 971 63 40 64

La Trapa

tel 971 72 80 37

Observatori Astronòmic de Mallorca

tel 689 68 65 57 / 649 99 77 52

ACTIVITATS A MENORCA I A LES PITIÜSES

Etnobotànica a les Balears

Pitiüses: tel 971 39 06 74 / Menorca: tel 971 35 07 62

ACTIVITATS PER TREBALLAR A L'ESCOLA

Illes Balears: tel 971 40 10 01

SEMINARIS DE FORMACIÓ EN VALORS PER A EDUCADORS/ES

Illes Balears: tel 971 40 10 01

www.sanostra.es

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

La Llei de cooperatives, un instrument per potenciar la creació de noves experiències

DOLORS TALENS

En el nostre entorn, quan es parla de treball, el que resulta més habitual és pensar a treballar per compte d'un altre i cobrar un sou a canvi de fer una feina concreta. En el nostre món, acceptam com a natural viure d'un sou, restar al marge de les decisions socials i dels resultats del nostre treball en una empresa que pertany a un altre. Però a aquesta realitat es contraposen experiències menys conegudes, repartides arreu de tot el món, entre les quals hi ha les cooperatives, que tenen com a objectiu comú posar el centre d'atenció de l'activitat econòmica en les persones i atorgar al treball sobirania sobre el capital, des de la creença que aquest, el treball, és l'agent principal per crear béns i riquesa.

La història

Fa dos segles, al mateix temps i en el mateix medi, com a resposta dels treballadors davant la inhumana situació econòmica que vivien durant el procés d'industrialització, naixien diferents expressions del moviment obrer: l'anarquisme, el sindicalisme, el socialisme i el cooperativisme.

Els moviments polítics d'esquerra desitjaven poder accedir al poder polític per transformar la societat. Els sindicats s'implicaren en la lluita per la defensa dels drets socials i econòmics dels treballadors. El moviment cooperatiu es va centrar a posar en pràctica experiències autogestionàries que havien d'expandir-se fins a transformar la societat.

Cap a finals de 1843, a Rochdale, una petita població d'Anglaterra, naixia la primera experiència co-

operativa organitzada, la Societat dels Pioners de Rochdale, considerada la clau fundacional del moviment cooperatiu. Formada per 28 obrers, la majoria teixidors, la seva finalitat era molt variada: des de fabricar diversos productes (cooperativa de treball) i comprar aliments a preus justos (cooperativa de consum) a edificar o comprar habitatges per als socis (cooperativa d'habitatge). La cooperativa de Rochdale en el decurs de la seva existència va ser considerada la primera empresa de la ciutat i va passar de 28 socis fundacionals a 40.000 i també va ser la primera a definir l'ideari cooperatiu, plenament vigent avui en dia.

Principis cooperatius

La cooperativa és, senzillament, una associació de persones que s'uneixen de forma voluntària per satisfer en comú necessitats socials, econòmiques i culturals mitjançant una empresa de propietat conjunta i de gestió democràtica. L'objectiu de la cooperativa és satisfer les necessitats i les aspiraci-

Les Illes Balears dins el món del cooperativisme han estat una realitat social poc predisposada a les formes de producció en democràcia i en règim de propietat conjunta. No obstant això, la Llei de cooperatives de les Illes Balears pot ser un bon instrument per dinamitzar i potenciar la creació de noves experiències cooperatives i la consolidació de les ja existents.

Jornada sobre els Joves i el Cooperativisme celebrada el març de 2001.

ons de les persones implicades a través d'una activitat econòmica governada per uns principis i valors comuns.

L'Aliança Cooperativa Internacional en el Congrés de Manchester de 1995 redefiní com a valors bàsics del cooperativisme: l'ajuda mútua, l'autoresponsabilitat, la democràcia, la igualtat, l'equitat, la solidaritat, l'honestedat, la transparència, la responsabilitat social i la preocupació pels altres. Per a l'aplicació pràctica d'aquests valors, les cooperatives segueixen unes pautes bàsiques comunes: els principis cooperatius.

Hi ha set principis que regeixen el treball cooperatiu.

- Adhesió voluntària i oberta: les cooperatives s'han de basar en la

voluntat dels cooperativistes per cooperar i a garantir que qualsevol persona, si vol i sense discriminacions de cap tipus, pugui formar part de la cooperativa.

- Gestió democràtica: les cooperatives són empreses democràtiques; cada soci té dret a un vot i participa en el govern de l'empresa amb igualtat de condicions.

- Participació econòmica dels seus socis: els socis participen equitativament en el capital de la cooperativa així com en la presa de decisions sobre com distribuir les pèrdues i els guanys.

- Autonomia i independència: les cooperatives són organitzacions autònomes, per tant han de salvaguardar la seva independència respecte dels governs, les organitzacions socials, altres empreses...

- Educació, formació i informa-

ció: la cooperativa ha de promoure la formació dels socis i treballadors perquè contribueixin eficaçment a desenvolupar l'empresa, i a educar i informar la societat de la naturalesa i dels beneficis de la cooperació.

- La cooperació entre cooperatives: la intercooperació cooperativa és necessària per consolidar cada cooperativa en particular i el moviment cooperatiu en conjunt.

- L'interès per la comunitat: aquest principi insta la responsabilitat social de les cooperatives amb la comunitat a la qual pertanyen. Les cooperatives han de treballar per aconseguir el desenvolupament sostenible de les seves comunitats.

Cooperativisme al món

Segons dades del 2000 de l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI), organització fundada a la ciutat de Londres l'any 1895, el cooperativisme es troba estès en a prop de 100 estats, amb més de 700.000 cooperatives i 700 milions de persones associades.

A l'Estat espanyol, segons dades de la Seguretat Social del mes de març d'enguany, hi ha registrades 24.453 cooperatives que donen feina a 275.000 treballadors. Pel que fa a les Balears, hi ha 177 cooperatives amb 2.255 treballadors.

Les Balears

Malaauradament, segons dades del Pla director de l'economia social de les Illes Balears, la nostra comunitat autònoma juntament amb

EL COOPERATIVISME A L'ESTAT ESPANYOL

	Cooperatives	Treballadors
Andalusia	5.396	52.833
Aragó	749	7.797
Astúries	295	3.553
Balears	177	2.255
Canàries	443	7.434
Cantàbria	89	1.084
Castella-la Manxa	1.454	13.078
Castella i Lleó	1.419	12.264
Catalunya	5.878	42.084
C. Valenciana	2.858	38.186
Extremadura	826	7.694
Galícia	913	9.418
Madrid	887	10.689
Múrcia	1.194	11.481
Navarra	308	4.699
País Basc	1.344	48.334
la Rioja	169	1.685
Ceuta	26	261
Melilla	28	256

EL MIRALL

amb el suport de

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Consell de Mallorca

la de Cantàbria és la que té un índex més baix de cooperatives de tot l'Estat espanyol, un índex del 0,18 cooperatives per cada 1.000 habitants, mentre que l'índex espanyol se situa entorn del 0,64.

Llevat de l'important impuls que durant aquests darrers anys han tingut les polítiques de promoció i foment del cooperativisme i de l'economia social, les Illes Balears han estat una realitat social poc abonada i poc predisposada a les formes de producció en democràcia

Direccions útils

Unió de Cooperatives Agràries de les Balears (UCABAL)
Via Sindicat, 42. 07002 Palma
Tel. 971 725 180 Fax 971 718 907
E-mail: ucabal@ccae.es

Unió de Cooperatives de Treball de les Illes Balears (UCTAIB)
C/ del Pare Bartomeu Pou, 52,
pral. 2n. 07003 Palma
Tel. 971 205 028 i 971 294 769
Fax 971 294 769
E-mail: ucaib@coceta.com

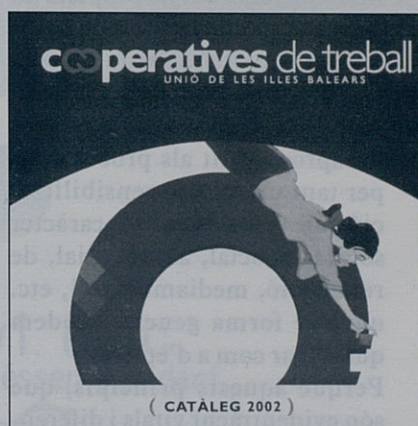
i en règim de propietat conjunta. La Llei de cooperatives de les Illes Balears, just ara en procés de tramitació parlamentària, pot ser un bon instrument per dinamitzar i potenciar la creació de noves experiències cooperatives i la consolidació de les ja existents.

L'associacionisme cooperatiu

Ens referíem en apartats anteriors que l'ACI és l'organisme d'unió de

Signatura d'un conveni per a la promoció del cooperativisme entre la Unió de Cooperatives de Treball i la Conselleria de Treball del Govern balear.

totes les cooperatives del món. En l'àmbit europeu la representació es troba en el CECOP (Comité Européen des Coopératives de Production et de Travail Associé) i en l'àmbit estatal hi ha diferents organitzacions representatives per cada una de les classes de cooperatives; la COCETA (Confederació Espanyola de Cooperatives de Treball Associat) aglutina les organitzacions autonòmiques de cooperatives de treball, entre les quals hi ha la Unió de Cooperatives de Treball de les Illes Balears.

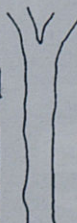
A les Balears el moviment associatiu es troba organitzat en el sector agrari i en el de treball. La Unió de Cooperatives de Treball Associat de les Illes Balears (UCTAIB) associa un total de 46 cooperatives que representen més de 1.000 socis i treballadors. La Unió de Cooperatives Agràries de les Balears (UCABAL) associa un total de 42 cooperatives i més de 4.000 socis cooperativistes.

BIBLIOGRAFIA

GARCIA, J.; VIA, J.; XIRINACS, LLUÍS M. *La dimensió cooperativa*. Barcelona: Ed. Icaria, 2001.
HERNÁNDEZ, S. *Parlem de cooperatives*. Moia: Ed. Fundació Roca i Galés, Edicions Raima, 1998.

**Dolors Talens és la presidenta de la Unió de Cooperatives de Treball de les Illes Balears.*

"Encara queden botigues"
Casa Pomar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

OFERTA PER RENOVACIÓ:
LIQUIDACIÓ DE VERNISSOS
I ESMALTS SINTÈTICS
APARCAMENT GRATUIT

L'estalvi ètic, un nou concepte en l'àmbit europeu

MARTÍ ROTGER

L'estalvi ètic de Colonya Caixa Pollença suposa un nou concepte d'estalvi tant a l'Estat espanyol com, fins i tot, en l'àmbit europeu.

Aquest tipus d'estalvi suposa una nova manera de canalitzar les inquietuds ètiques i les disponibilitats econòmiques, i propicia un coneixement més directe, concret i sobretot proper de la destinació i de l'ús dels estalvis, característiques que possibiliten un apropament als problemes i per tant una major sensibilització cap a qüestions de caràcter solidari, social, assistencial, de reinserció, mediambiental, etc. que, de forma general, podem qualificar com a d'ètiques. Perquè aquests principis, que són evidentment vitals i diferenciadors, es mantinguin, s'ha creat el Comitè Ètic, integrat per Càritas Diocesana, Fundació Deixalles i Fundació Guillem

Cifre de Colonya. Aquest Comitè Ètic controla, supervisa, qualifica i decideix la destinació de les donacions i dels finançaments que provenen de l'estalvi ètic de Colonya Caixa Pollença, i periòdicament informa tant de la destinació de les donacions com dels préstecs que es financen.

Per definir l'estalvi ètic des d'un punt de vista de producte financer, podríem dir que és una llibreta d'estalvi a la vista, amb un disseny especial amb els colors de l'arc de Sant Martí i el dibuix d'una mà oberta amb una flor damunt que la identifica com a Llibreta Ètica. Compta amb les característiques següents: per una part, el 50% dels interessos

Entrega a l'Associació Es Garrover d'Inca d'una subvenció de 3.000 euros.

bruts (per a l'any 2002, 2,31%) són cedits pel titular a donacions i, per altra banda, el capital captat és destinat per Colonya a préstecs per finançar projectes. Tant les donacions com els projectes que es financin han de tenir una marcada finalitat ètica.

L'objectiu principal d'aquest tipus d'estalvi seria contribuir al fet que no quedi cap projecte de

l'economia productiva de caràcter ètic sense el finançament necessari per dur-lo a terme. La qualificació com a ètics dels projectes als quals es destinen tant les subvencions com els crèdits que es deriven de l'estalvi ètic es basa en el respecte als quatre principis de la Carta per un món solidari: satisfer de manera equilibrada els interessos de tots els

protagonistes preocupats per les activitats de les empreses o de les organitzacions, crear feina per a persones desafavorides o poc qualificades, afavorir productes i mètodes de producció que no perjudiquin el medi ambient i propiciar la cooperació vers la competència dins i fora de les organitzacions.

Cal destacar que, des que es va implantar com a producte financer l'any 2000, l'estalvi ètic ha tingut una molt bona acollida dintre de l'àmbit de la nostra comunitat i compta amb un ampli suport tant de particulars com d'institucions. També cal dir que s'han editat les dues primeres memòries de l'estalvi ètic, corresponents als anys 2000 i 2001, en què es dona compte de tota l'activitat desenvolupada al seu voltant. D'aquesta breu però intensa trajectòria subratllaríem, com a principal fita fins a hores d'ara, la consolidació d'aquest producte nou, clarament encarat cap al futur, connectat directament amb les inquietuds de la societat actual en el sentit de conjuguar activitat econòmica amb benestar social i mediambiental.

***Martí Rotger és coordinador de màrqueting i acció comercial de Colonya Caixa Pollença.**

Què és el comerç just?

CARMEN MARCÉN

El comerç internacional està regit pels EUA, la UE i el Japó mitjançant les empreses transnacionals amb filials a tots els indrets del món.

Això ha produït una gran concentració de la riquesa a la vegada que la marginació de regions senceres, especialment l'Àfrica subsahariana i qualche país asiàtic i americà. Les empreses transnacionals molt sovint ignoren els interessos dels països on treballen, així com les condicions de vida dels seus treballadors o productors.

El seu poder econòmic i financer és enorme. Hi ha empreses que facturen a l'any l'equivalent al PNB de qualche país. Un parell d'exemples: Nestlé factura un poc més que el PNB de Xile; Chrysler té la mateixa facturació que el PNB de Perú i la General Motors factura el mateix que Argentina.

Per una altra banda tenim la doble moral del Nord. Aconsellen la liberalització dels sectors en què els PMD (països menys desenvolupats) no poden competir: serveis, tecnologia, comunicació i transport, però practiquen polítiques proteccionistes en altres sectors en què els PMD podrien competir, com l'agrari i el tèxtil: la PAC (política agrària comunitària) per la qual $\frac{3}{4}$ parts del pressupost de la UE es dedica a subvencionar l'agricultura, o l'AMF (Acord multifibres) per protegir la

indústria tèxtil europea.

Si Àfrica, Amèrica Llatina i el sud-est asiàtic augmentassin només un 1% les seves exportacions internacionals, 128 milions de persones sortirien de la pobresa severa en què ara viuen. Tan sols Àfrica generaria amb aquest increment de l'1 % en les exportacions 70,000 milions de dòlars, 5 vegades més del que obté en concepte d'ajut al desenvolupament, segons dades del darrer informe d'Oxfam per a la campanya «Comerç amb Justícia».

Els principals objectius de tot el moviment de comerç just són reduir la pobresa en el món, qüestionar el model de comerç vigent a tots els nivells possibles, proposar alternatives per facilitar l'accés al mercat de grups productors en països empobrits i amb risc de marginalització i intentar establir mecanismes per canviar les relacions Nord/Sud tenint en compte els beneficis socials i ambientals i no tan sols els econòmics.

És clar que per ser creïble el comerç just ha de ser viable econòmicament parlant. Ha de ser una via complementària a l'ajut per al desenvolupament: només pot actuar en el segon moment del desenvolupament, quan les infraestructures mínimes estan creades i els productors estan organitzats.

Un poc d'història

A la conferència de l'ONU del 1964 la reivindicació unànime dels països del Sud va ser: comerç i no ajudes. Aquesta fou una demanda dels països en via de desenvolupament que ja el 1964 varen intuir que el comerç podia ser una eina poderosa de canvi.

A la dècada dels 60 ja hi havia grups de solidaritat que començaren a importar artesanía. Les primeres vendes es fan per catàleg i en en-

torns propers a l'Església. L'any 1969 s'obre la primera botiga de comerç just a Holanda, el 1973 s'importa el primer cafè solidari de cooperatives de Guatemala, el 1986 s'obren les dues primeres botigues a l'Estat espanyol: una a Andalusia i l'altra al País Basc.

El comerç just i solidari respon a una sèrie de principis que, entre d'altres, es concreten en la garantia d'un salari digne per la feina, l'obligació dels productors d'invertir una part dels beneficis a les necessitats bàsiques de la comunitat i evitar l'exploatació infantil. Alhora es promou la participació en la presa de decisions i el funcionament democràtic, la igualtat entre home i dona i la protecció del medi ambient.

Les relacions comercials *justes* es caracteritzen per la igualtat, el respecte i la transparència que es professen tots els agents que intervenen en el procés. També escurça la distància entre productor i consumidor. No és tan sols el producte allò que interessa, és qui l'ha produït i com.

Agents

Els productors varien molt de zona a zona. Poden ser federacions de productors, cooperatives, famílies, tallers de discapacitats, organismes estatals, empreses privades, col·lectius grans o petits. Tots tenen una cosa en comú: la marginació. Ja sigui per raons econòmiques, geogràfiques, manca d'experiència o manca de recursos, aquests grups no tindrien accés al mercat mundial sense l'estaló de les organitzacions de comerç just.

Les importadores

Dotze són les organitzacions més rellevants d'importadores europees, les quals estan distribuïdes en nou països. Hi ha altres grups que importen productes molt concrets i els distribueixen en grups de solidaritat i botigues.

El criteri d'actuació dels importadors és pagar als productors un preu just. Aquest preu just ha de cobrir totes les despeses de producció i ha

de permetre als productors viure amb dignitat. Quan el preu és fixat pels mercats borsaris, les organitzacions de comerç just prenen aquest com a referència i hi afegeixen una quantitat addicional. En el cas del cafè Equita, Intermón paga un 53 % més per cada lliura de cafè aràbic.

Algunes característiques de les relacions entre productors i importadors són oferir crèdit als productors, ser transparents en els marges comercials, reduir al màxim el nombre d'intermediaris, oferir suport i assessorament als productors, facilitar informació als productors sobre els mercats per als seus productes, facilitar a les botigues informació sobre els productors i treballar amb els productors per millorar la producció amb relació al medi ambient. A més, dintre de la seva organització, la importadora ha de promoure la igualtat d'oportunitats i ha d'involucionar els seus treballadors en la presa de decisions.

A l'Estat espanyol hi ha tres importadores grans: Intermón amb seu a València, Ideas a Còrdova i Alternativa 3 a Terrassa (Barcelona), i altres de petites: Espanica, Sodepau, Mercadeco...

Xarxa a les Balears

S'Altra Senalla Balears té botigues a Palma, Manacor i Inca, a més de

punts de venda integrats a Deixalles Palma, a Sóller, a qualque institut de secundària, etcètera.

A Mallorca hi ha l'Associació Ciutadana S'Altra Senalla, que es va crear per obrir la botiga. A Menorca va ser Càritas que va llençar una campanya de bons solidaris retornables al Nadal de 1997 per obtenir el capital inicial necessari. La majoria dels bons s'han retornat ja, d'altres s'han reinvertit i la resta s'han donat. La totalitat dels bons s'haurà retornat a final del 2003.

A Menorca S'Altra Senalla és present a Ciutadella, Alaior i Maó com a botigues. També hi ha diferents punts de venda integrats: Ca na Clara, a Ferreries, o el taller Mestral a Maó.

El comerç just ha de ser viable econòmicament parlant

S'Altra Senalla publica un butlletí informatiu i convoca reunions de coordinació entre les dues illes. Compta amb el suport de la Direcció General de Cooperació i de Comerç.

(Font d'informació: Anuari d'EFTA)

**Carmen Marcén és coresponsable de Comerç Just a Menorca.*

«La novel·la», de Miquel López Crespi: un retrat de l'actual món literari mallorquí

PERE ROSSELLÓ BOVER

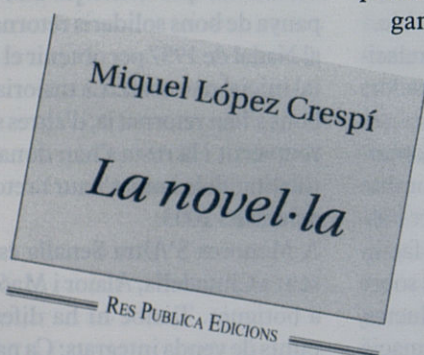
Notes literàries

Amb *La novel·la*, obra finalista del X Premi de Narrativa Ciutat d'Eivissa 2002, Miquel López Crespi basteix un retrat, satíric i punyent, de l'actual món literari mallorquí. *La novel·la* –que potser s'hauria pogut titular *La presentació*– narra en primera persona les vicissituds d'un escriptor que, pressionat pel seu editor, ha d'organitzar l'acte de presentació

del seu darrer llibre. Aquesta anècdota, ben senzilla, no és més que una excusa per mostrar-nos, una a una, les diverses peces del trencaclosques de la societat literària i dels ambients culturals de Mallorca. López Crespi ha de complicar necessàriament els tràmits que l'escriptor ha de fer per presentar el seu llibre a la Casa de Cultura d'una important entitat bancària per tal de mostrar-nos tota una sèrie de personatges que constitueixen la nostra «fauna» intel·lectual. Com si es tractàs d'un nou Sísif, tot està encaminat a impedir al creador dedicar-se a l'exercici de la seva autèntica labor: l'escriptura. Per aquesta raó, en alguns moments, el protagonista viu una situació que, sense superar la barreira del realisme ni arribar a l'absurd pròpiament dit, s'acosta als personatges de Kafka, els quals, en-

grunats en una maquinària burocràtica inhumana, sota les exigències injustificades dels funcionaris, cerquen la solució d'un problema trivial que es converteix en una qüestió de vida o mort. Altres vegades, en canvi, l'infortunat continuat del personatge central ens fa pensar en una espècie de nou *Ladri de biciclette*.

El protagonista de *La novel·la* és la víctima d'una societat en què la cultura no interessa en absolut i envers la qual el poder, sobretot si conté un missatge subversiu, mostra reticències i suspicàcies. El personatge-narrador comprèn que totes les peripècies que passa provenen del fet de dedicar-se a una activitat menystinguda socialment: «Escriure, pintar, fer escultures, és el que tenen considerat més baix. Estranyes ocupacions a les quals només es dediquen els inútils, els subversius o els borratxos» (p. 15). És el refús a la cultura característic de la societat que l'expansió del turisme ha generat, en la qual «Tot el que es pot aconseguir amb diners, és a l'abast de l'habitant de la nostra illa», però on es fa difícil veure que «algun dels nombrosos nous-rics que proliferen com a bolets entri a una llibreria a comprar les obres completes de Ramon Llull o una novel·la de Jaume Vidal Alcover...» (p. 44). Aquest menyspreu encara augmenta quan es tracta d'un escriptor professional –és a dir, que viu exclusivament del que escriu–, amb un passat polític compromès amb la llui-

OBRA FINALISTA DEL X PREMI DE NARRATIVA CIUTAT D'EIVISSA

ta antifrànquista i que, a diferència de tants d'altres, ha servat la independència, sense renunciar als seus ideals nacionalistes, socialistes i ecologistes. Per altra banda, la competitivitat que el consumisme actual ha generat obliga els autors a una producció que, paradoxalment, els lectors no poden assumir: «Dins el món literari no hi ha misericòrdia davant qui queda endarrerit. El públic s'oblida de qui no obté un premi cada mig any, qui no edita –almenys!– una novel·la anual. Per a un autor que no publiqui amb certa regularitat, no hi ha pietat ni misericòrdia» (p. 110). D'aquesta manera, *La novel·la* és un document punyent de la situació dels professionals de les lletres que ens recorda algunes obres de Joan Puig i Ferrer, com *Servitud* (1926) o *Vida interior d'un escriptor* (1928), també molt properes a l'autobiografia, en què ja es denunciava la marginació dels intel·lectuals compromesos, que havien estat fidels als seus ideals. De fet, l'obra de Miquel López Crespí s'ha de considerar un document del «drama» –per què no dir-ho així?– que pateixen tots aquells autors que no s'han doblegat davant les transformacions socials i econòmiques de la Mallorca de les darreres dècades, amb tot el que ens han duit de despersonalització i de renúncia a les nostres arrels: «Potser és l'accelerat canvi d'una illa –es pregunta el narrador-protagonista– que tot ho destrueix, sense cap mena de nostàlgia ni consideració envers el passat. I qui sap si jo, en Biel, la colla dels amics, no ho som ja una part d'un passat que estan enterrant sota tones de ciment armat!» (p. 28).

Però, sens dubte, el que més atreu l'atenció de *La novel·la* és l'extensa galeria de personatges que hi són retratats. Pensam que López Crespí no s'ha hagut d'esforçar gaire per elaborar-los i li ha bastat basar-se en persones ben conegudes per tots, tot canviant-los el nom i els llinatges (i, en alguns casos, només els cognoms). De fet, *La novel·la* pot ésser llegida com una obra en clau –tot i que, també, alguns per-

sonatges siguin més tost figures genèriques– i molts dels lectors, just que coneguïn un poc els ambients culturals illencs, podran identificar fàcilment els éssers reals que s'amaguen –és un dir– rere els noms de ficció. (Nosaltres renunciem a fer-ho, perquè no volem robar aquesta emoció al lector.) Però això no significa que l'escriptor de sa Pobla no hagi accentuat una mica les tints per tal de posar un poc de sal al seu cuinat i fer més mengívol el llibre. El director de la Casa de Cultura, amb un passat esquerrà no gaire convincent, convertit ara en una peça clau de l'establishment; l'escriptor afeccionat al whisky, que empra la literatura per aconseguir relacions sexuals amb qui sigui, i accepta una subvenció per escriure la biografia exculpatòria d'un escriptor feixista; l'editor gasiu, que escatima exemplars i drets d'autor i concep el seu treball com un negoci qualsevol; l'autor famós, que redacta els discursos del rei; el dramaturg oblidat, que es rebel·la orinant davant l'ajuntament del seu poble el dia que aconsegueix un premi important a Barcelona; el pintor compromès i conscient, que des de fa dècades no ha fet ni una exposició i inverteix el seu talent tudat mirant el panorama d'aquest món cultural; el professor universitari que, en un moment determinat, cau en desgràcia a causa dels tripijocs del poder acadèmic; el rector megalòman i degenerat; els membres del Club Literari, una societat que hauria de defensar els drets dels seus associats i, per tal d'evitar la competència dels escriptors menys ben situats, impedeixen que el conseller de Cultura doni subvencions a la creació; etc. Tots ells són figures arquetípiques i amb un cert grau d'exageració, encara que la majoria podria dur noms reals.

Amb *La novel·la* Miquel López Crespí ha elaborat un llibre que es llegeix amb molta facilitat, encara que hi hagi una excessiva insistència en algunes idees. Tanmateix, el que compta és el retrat d'un món dominat per les petites misèries, per les enveges i per les rivalitats

entre els companys, en què es combinen factors tan diversos com la procedència social, la dedicació professional o els orígens ideològics de cadascú. En aquest context, el que menys interessa és, precisament, la qualitat de l'obra; s'oblida ràpidament els grans autors desapareguts (Josep M. Llompart, Jaume Vidal Alcover, Miquel Àngel Riera, etc.) i els companys de ploma –convertits en els pitjors botxins de l'escriptor– només cerquen barrar-se el pas mútuament. En llegir *La novel·la* el lector potser pensarà que ha ensopegat amb les neures i les obsessions pròpies d'un autor que se sent marginat, exclòs de la fama i dels honors que li correspondrien pels anys que s'ha dedicat a aquesta feina, però que no té una visió justa de la realitat. És evident que López Crespí, des del moment que ha triat un gènere com la novel·la, no ha pretès fer una anàlisi objectiva dels nostres cercles culturals. De fet, el *happy end* del darrer capítol ens sorprèn després de tanta negativitat acumulada durant les cent vint pàgines del llibre i ens pot fer creure que, efectivament, el narrador-protagonista tenia una visió deformada de la realitat. Estaríem temptats de pensar-ho així si no fos perquè les desavinences públiques dels escriptors mallorquins durant aquests darrers anys i algun episodi de la novel·la basat en fets reals, com el dinar dels escriptors del Club amb el conseller de Cultura –una anècdota en què, per cert, López Crespí deixa de contar com un notable novel·lista, periodista i expallasso va compixar, en sentit literal, la Universitat de les Illes Balears– ens indiquen que potser el novel·lista de sa Pobla no està gaire equivocat amb les seves obsessions i que sí es pot parlar, com ell fa, de «canibalisme» literari. Tal volta els lectors del futur creuran que aquest llibre és fruit de la pura imaginació, però és ben segur que els d'avui el podem considerar un document fidedigne de la patètica situació actual de la nostra cultura.

Blancs i negres en la situació sociolingüística

Una enquesta sobre la situació sociolingüística de les Illes Balears encarregada pel Govern constata un augment del coneixement del català oral i escrit, però una minva de l'ús.

Segons aquest estudi, des del 1998, quan es va fer una altra radiografia lingüística del nostre país, el percentatge de ciutadans que declaren entendre el català ha augmentat dels del 71,7% fins al 76,7%, és a dir, cinc punts percentuals. També ha millorat la capacitat de llegir en català, que ha passat del 31% al 50%. Són unes dades força optimistes, sobretot si tenim en compte que durant aquests cinc anys hem rebut una allau immigratòria del voltant del 13% de la població.

L'altra cara de la moneda la mostra la disminució de l'ús social, ja que l'enquesta constata que el castellà ha superat el català quant a ús tant públic

(54%) com privat (59%) i que un 23% de la població no és capaç de parlar-lo gens ni mica. I encara més preocupant és la dada que només un 47,9% dels pares transmeten el català als seus fills, mentre que un 61,8% els ensenya el castellà.

La conclusió que es pot extreure de l'estudi és que si no volem avançar cap a la llatinització de la nostra llengua, és a dir, una situació de coneixement passiu d'una llengua que a penes s'usa, cal incidir en les polítiques de reforçament de l'ús social de la llengua, unes polítiques que han d'apostar per conscienciar la població sobre els seus drets lingüístics i al mateix temps ampliar les situacions en què es faci necessari el coneixement i l'ús del català, com el fet d'exigir-lo com a requisit laboral o d'establir quotes de català al cinema i en els mitjans de comunicació públics i privats.

Poc ús del català en els webs de les grans empreses

Un estudi de WICCAC, Websmàsters Independents en Català de Cultura i d'Àmbits Cívics, elaborat durant el passat mes de juny, mostra el poc ús que fan de la nostra llengua pròpia els webs de les grans empreses que operen al nostre país. No la utilitzen ni poc ni gens, entre d'altres, El Corte Inglés, Repsol YPF, Gesa-Endesa, Carrefour, Iberia, Cepsa, Correus, Alcampo i l'ONCE. El més greu és que algunes, com Repsol YPF, Iberia, Cepsa i l'ONCE, fan servir, juntament amb el castellà, un idioma estranger, concretament l'anglès, abans que no el català. Entre les poques grans firmes que sí atorguen un lloc al nostre idioma cal destacar SYP-Grup

Eroski i Caprabo.

L'obligatorietat d'incorporar el nostre idioma als webs de les empreses que operen a les Illes Balears és un tema que no es preveu en la Llei de comerç que entrarà en vigor el proper u de gener i que preveu que almanco tota la retolació dels comerços illencs estigui en català, malgrat que algunes entitats cíviques, entre les quals hi ha l'OCB, ho demanàs durant la tramitació de la Llei.

Medalles d'Honor i de Gratitude de l'illa de Mallorca

Dia onze de setembre, amb motiu de la celebració de la Diada de Mallorca, es varen lliurar les medalles d'Honor i Gratitude de l'Illa, atorgades pel Consell de Mallorca. Les distincions varen recaure en l'excampió del món de pesca submarina Josep Amengual Domingo; el lul·lista i traductor nord-americà resident a Mallorca Anthony Bonner; la cantadora poblera Antònia Buades Vallespir, madò Buades, i el catedràtic de literatura catalana especialitzat en dialectologia Joan Veny i Clar. L'entrega, que ja s'havia de fer l'onze de setembre de l'any passat, es va ajornar en senyal de repulsa a l'atemptat de les Torres Bessones de Nova York. El discurs de la presidenta, Maria Antònia Munar, i les actuacions de l'Orquestra Simfònica Illes Balears Ciutat de Palma i el Cor del Teatre Principal completaren l'acte institucional de la Diada, que es cloqué amb el cant de l'himne de Mallorca, *La Balanguera*.

L'Obra Cultural Balear s'incorpora al portal entitats.info

El passat mes de març la Generalitat de Catalunya i nou entitats catalanes, com ara el Centre Unesco de Catalunya, la Fundació Jaume Bofill, el CIEMEN..., varen crear el portal d'Internet entitats.info dins el marc del Pla de normalització lingüística i d'identitat, amb la intenció de facilitar la presència de les entitats participants en Internet, ja que totes les experiències referides a situacions anàlogues indiquen que la presència mancomunada a la xarxa potencia les presències de cada una de les entitats.

Dia vint-i-sis de juny es va ampliar el conveni i es va donar entrada a entitats.info a altres devuit organitzacions, entre les quals cal destacar l'Obra Cultural Balear. A partir d'ara es podrà accedir a la informació generada per l'OCB tant a través del seu web (www.ocbweb.com), que ja funcionava amb normalitat, com a través de la nova entitats.info.

«El mar» de Blai Bonet es publica en francès i rus

Al llarg del primer semestre de 2002 han aparegut dues traduccions, al francès i al rus, de la novel·la de Blai Bonet (1926-1997) *El mar*, que s'ha beneficiat del programa de subvencions que la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern balear destina a la promoció exterior dels escriptors de les Illes. Des que al Festival de Cinema de Berlín de 2000 *El mar* d'Agustí Villaronga va ser distingit amb el guardó Manfred Salzgeber, era evident que el llibre i el film, Bonet i Villaronga, oferien unes possibilitats d'internacionalització que no convenia deixar desateses.

La Mer, editada a França amb el segell de Fédérop, ha estat traduïda per Mathilde Bensoussan, professora a la Universitat de Rennes 2-Alta Bretanya. El llibre ha rebut una menció honorífica del Méditerranée Étranger, un premi d'anomenada que enguany ha recaigut en *Baudolino*, el darrer èxit d'Umberto Eco. Entre les diverses ressenyes del text blaibonetià, destaquem la de Gérard de Cortanze a *Le Figaro Littéraire* del 9 de maig: «*La mar* és una novel·la molt densa, d'un li-

risme ombrívol i violent. Manuel Tur i Andreu Ramallo, adolescents i adults a la vegada, atrapats dins la tempesta de la guerra civil, coven idees d'assassinat i de suïcidi, són cruels i els habita una estranya mansuetud. Vacil·lants entre l'odi i l'amor, entre el diable i Déu, són veritables posseïts, en el sentit dostoievskià: desequilibrats, turmentats, aclaparats per una visió religiosa i profètica de la vida. *El mar* és una davallada profunda i radical als baixos fons de l'ànima humana. El drama tractat en aquesta novel·la tallant com un raor de passa per complet el simple escenari de la guerra civil vista des d'un sanatori mallorquí. Es tracta, ni més ni menys, de descriure la tragèdia universal de l'ateisme.»

La versió russa (*More*), publicada per l'editorial Stratégia, fou presentada en el marc de la primera Setmana de Cultura Catalana a Moscou, que se celebrà del 18 al 22 de juny en diverses institucions de la capital. En signen la traducció Marina A. Abràmova, professora de literatures romàniques a la Universitat M. V. Lomonósov, i Iekaterina E. Gúsxina, la qual és autora, així mateix, de l'epíleg que acompanya el text. Devem a totes dues filòlogues els esforços de molts anys per a difondre les lletres catalanes a Rússia (Abràmova, reconeguda medievalista, treballa de fa temps en la traducció del *Tirant lo Blanc*). Capdavanteres del col·lectiu que ha decidit recentment de constituir l'Associació Russa d'Estu-

dis Catalans, tanmateix saben com és de difícil que les obres traduïdes surtin de les facultats de filologia i el gran públic s'interessi a llegir Rodoreda, Espriu o, arribat el cas, Blai Bonet. Per això, l'epíleg de Gúsxina és un magnífic exercici de síntesi: es tracta de contextualitzar la novel·la en tot just tres pàgines, de fer cinc cèntims al lector d'uns avatars històrics que aquest probablement desconeix. I, en definitiva, de situar Blai Bonet en el trencaclosques dels pobles hispànics, perquè convé començar pel principi: «I de seguida ens trobem amb un problema: a quina literatura nacional hem de referir l'obra d'aquest autor? Sembla que l'hauríem d'anomenar escriptor *espanyol* contemporani, ja que nosaltres, que no vivim a la península Ibèrica, no percebem cap diferència especial entre castellà, gallec, basc, català, valencià... Blai Bonet escrigué en català i visqué mitja vida a Catalunya; tanmateix, no fou pròpiament un escriptor català, perquè les seves arrels, la seva memòria històrica i cultural el lliguen a l'illa de Mallorca. Com és prou sabut, una cultura illenca sempre és diferent de la del continent, i, en el cas que ens ocupa, la diferència s'accentua pel fet que la població local parla el seu dialecte propi. Per això creiem del tot fonamentat afirmar que Blai Bonet és un escriptor mallorquí contemporani.»

Sebastià Moranta.

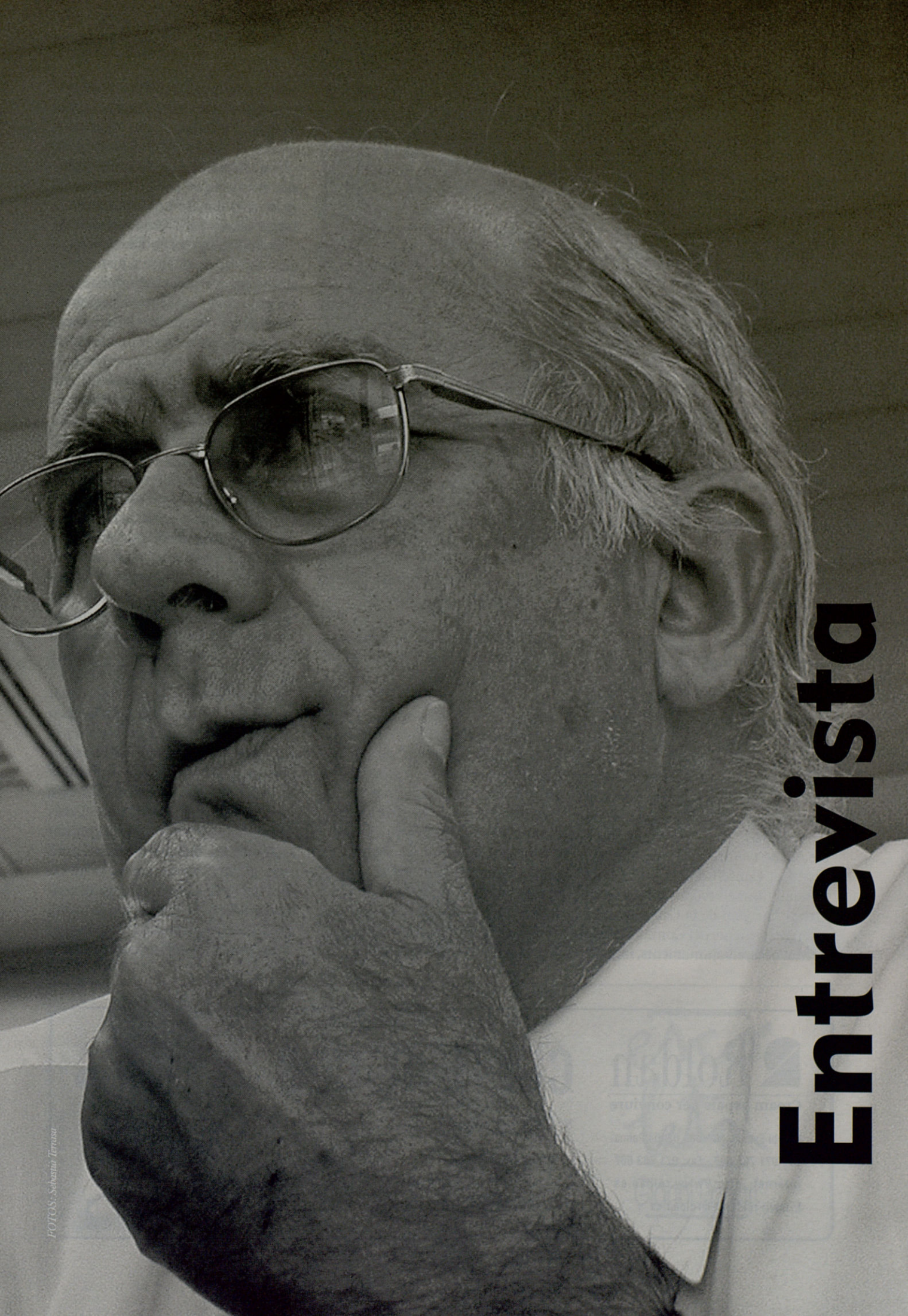
Miscel·lània

Miquel Pocoví

«Ens costarà pena cobrir els objectius
prevists pel que fa al negoci financer»

PEP MINJESA

Miquel Pocoví Juan (Palma, 1938) fou elegit president de "SA NOSTRA" Caixa de Balears el passat 5 de febrer per tornar la calma i el consens al Consell d'Administració de l'entitat financera, del qual forma part des del 1999 en representació dels impositors. Disposa fins al 31 de desembre d'enguany, moment en què expira el seu nomenament, per assolir aquests objectius després de la dimissió del seu predecessor, Miquel Capellà.

Entrevista

Llicenciat en enginyeria industrial per l'Escola Tècnica Superior de Barcelona, desenvolupà tota la seva feina professional a Gesa al llarg de trenta-quatre anys (1964-1998), durant els darrers catorze ocupà el càrrec de director general.

tors, patrons i treballadors], però la gestió l'han de fer els professionals.

-Delegant la gestió als tècnics, emmudiu la crítica del ministre Matas sobre la politització de Sa Nostra?

-Hem depen-sar que consellers i presidents d'una entitat financera com Sa Nostra som

ocells de pas. Aleshores, aquestes aus són elegides mitjançant uns procediments determinats i aporten tot allò que saben i poden, però qui realment du el pes i la responsabilitat de la gestió és l'equip tècnic. La missió del Consell d'Administració és, si en un moment concret deixa de refiar-se d'aquest quadre, substituir-lo, però mentre aquests professionals funcionin, el Consell d'Administració ha d'interferir al menys possible.

-En què heu claudicat per calmar els patrons en el Consell d'Administració?

-Aquest tema s'ha magnificat, perquè mai no ha estat important. L'única cosa que s'ha fet és dialogar amb ells i tractar els temes de manera oberta, sense cap tipus d'embuts. Així hem pogut arribar a acords i a una manera de fer feina còmoda.

-Heu modificat el tarannà executiu usat per Miquel Capellà?

-Quevedo digué «De una mujer honrada lo mejor que se puede hablar es no hablar nada». Pens que d'una entitat financera la millor cosa que es pot fer és no parlar-ne. El president ha de tenir una funció de coordinació, ha de disposar d'una informació tan precisa i fiable com sigui possible, ha de facilitar les dades que necessiti el Consell d'Administració i tranquil·litzar els seus components [el director general de la Caixa de Balears, representants del Consell Insular de Mallorca, els ajuntaments, imposi-

-Que Sa Nostra deixi de ser notícia financera encén els rumors de feblesa?

-Entenc que de Sa Nostra no s'ha de parlar de res, però això no vol dir que no se n'hagi de parlar. Crec que una caixa, i en concret Sa Nostra, ha d'estar totalment integrada en el seu entorn i té moltes coses a dir, o bé directament la caixa o bé a través de la seva obra social i cultural, o amb la forma que hagi decidit. Aquesta informació s'ha de lliurar. Sa Nostra ha de donar molta informació, però no ha de fer xerrar. Això és el que he intentat. No hi ha més virtut que aquesta.

-L'exercici bancari 2002 de Sa Nostra superarà les xifres de l'any passat?

-Ens costarà pena cobrir els objectius prevists pel que fa al negoci financer, es donarà una lleugeríssima recessió, i els superarem amb relació a les empreses participades, que estan en plena expansió. Justet, justet, però assolirem els objectius globals. Sa Nostra no s'ha desfet de res apreciable de la renda variable. Això ha provocat que hàgim de provisionar la depreciació de les accions. En aquest segment tindrem entre cometes una pèrdua. Si d'aquí a finals d'any es recuperassin els valors del març del 2000, fet que no es donarà, ja tindríem 24.040.484 euros (4.000 milions de pessetes) de beneficis extra que hauríem d'aflorar, perquè els tenim comptabilitzats com a devaluació. L'exercici 2002 no serà brillant. Cal dir que enguany l'economia balear creixerà al voltant de l'u per cent.

-Els resultats d'enguany seran de l'herència Capellà o de la transició Pocoví?

-El resultat de l'exercici 2002 seran fruit de Sa Nostra. De medalles, res. Tampoc no serà un exercici com per pretendre-ho. Em conform si es diu que he ajudat a millorar l'eficiència de Sa Nostra. Per mi, això és la millor medalla que em poden donar. A més a més, mai no m'he plantejat en cap moment si la meua feina era o no transitòria. Tan sols he analitzat quina feina hi havia per fer i l'he tirada endavant. Sempre he pensat que els resultats són una conseqüència de i no l'objectiu a. Si administres bé una

«He intentat que ningú no sabés quin és el meu color polític»

Roldan

Cream espais per conivre

Eusebi Estada, 66 - 68 - 07004 Palma

Tlf.: 971 763 666 - Fax: 971 763 667

Internet: <http://www.roldan.es>

E-mail: roldanib@roldan.es

CULTE AL COS

- Disseny
- Ergonomia
- Durabilitat

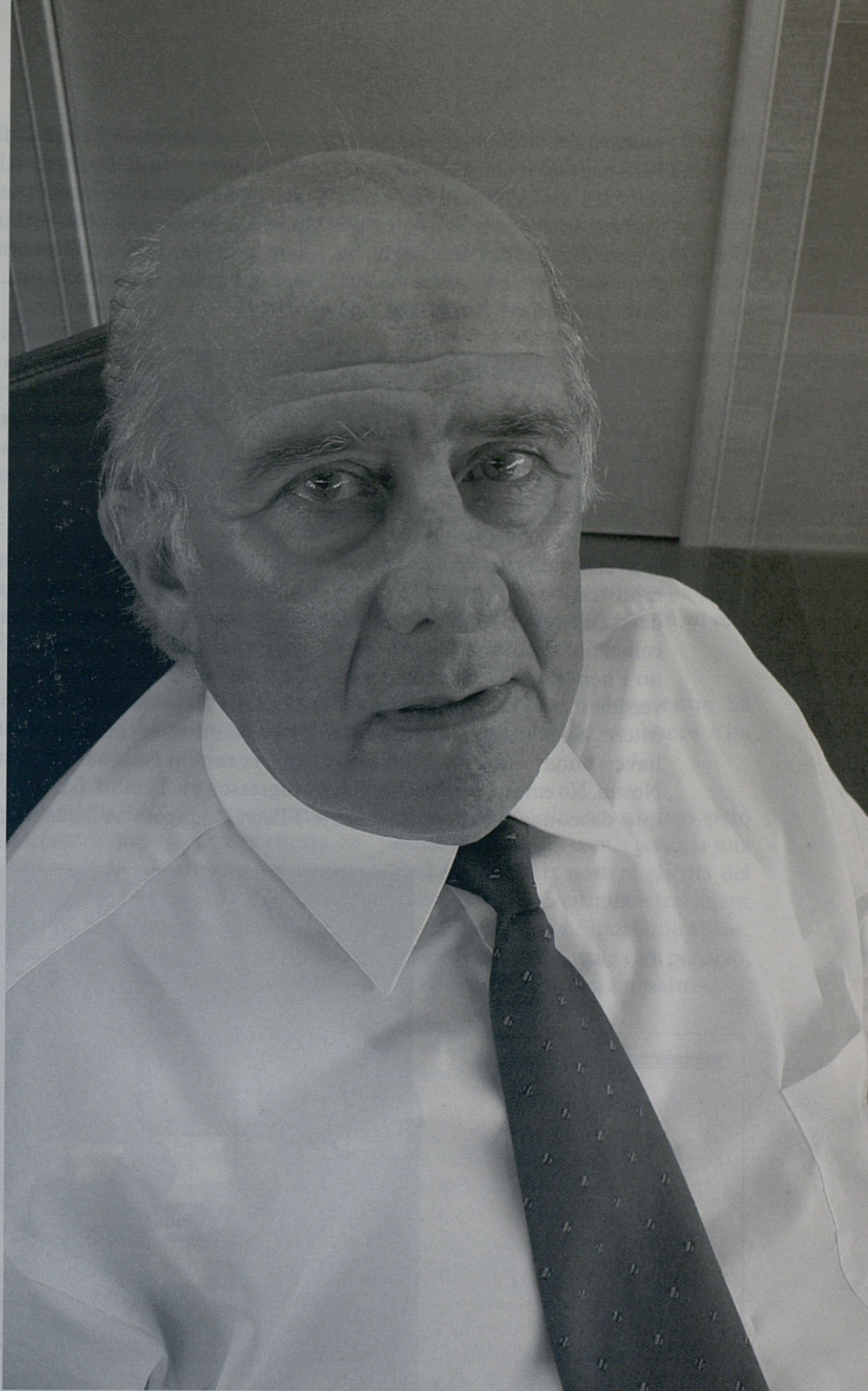
empresa, redueixes despeses i augmentes ingressos, eficiència, els guanys són una conseqüència. No ens ha de guiar l'obsessió pels beneficis, sinó que l'empresa funcioni com pertoca.

—Us molesta ser titllat com un home de palla del Pacte de Progrés?

—No em molesta. Quan vaig acceptar el càrrec, ja sabia que això passaria i que seria impossible fer-ho bé per a tothom. Durant els catorze anys que vaig ser el director general de Gesa vaig intentar per tots els mitjans que absolutament ningú no sabés a qui votava. Per una raó ben senzilla, Miquel Pocoví pot tenir les idees que li passin pel nas, té tots els drets, segons la Constitució espanyola, a pensar des de l'esquerra fins a la dreta tot allò que vulgui, però el director general d'una empresa de serveis es deu als clients, i tant client és un de l'extrema esquerra com un de l'extrema dreta. El fet que et manifestis amb unes idees pot donar joc que la gent pensi que atendràs millor uns clients que uns altres. Des que som a Sa Nostra he fet exactament el mateix. He intentat que ningú no sabés quin és el meu color polític.

—Heu solucionat aquest problema al voltant de Pere Batle, director general de Sa Nostra?

—Per mi, el més greu al voltant de Pere Batle hauria estat que es qüestionàs si era vàlid o no per ocupar el càrrec de director general de Sa Nostra. Aleshores, sí que m'hauria vist obligat a proposar-ne la destitució al Consell d'Administració. Emperò aquesta si-

**erco
leta**

Gianni Rodari

**Infants de 0 a 4 anys
Ensenyament en català
Pedagogia activa
Grups reduïts
Servei de cuina**

ARQUITECE BENNÀSSAR, 46
07004 PALMA - Tel. 971 29 90 86

**erco
leta**

Gianni Rodari

tuació no es donà en cap moment. Pere Batle du molts d'anys d'experiència i fent una feina. Si en qualque moment se li ha atribuït color polític, davant meu no ho ha demostrat. Ara bé, també des del primer moment tinguérem una

se'm dona bé posar la mà al foc sobre una cosa que desconec. Allò que sí puc dir és que en aquests moments aquesta situació és inexistent a Sa Nostra. En aquest tema ens entenem a la perfecció tots.

—La recessió del sector de la construcció provocarà problemes financers a Sa Nostra?

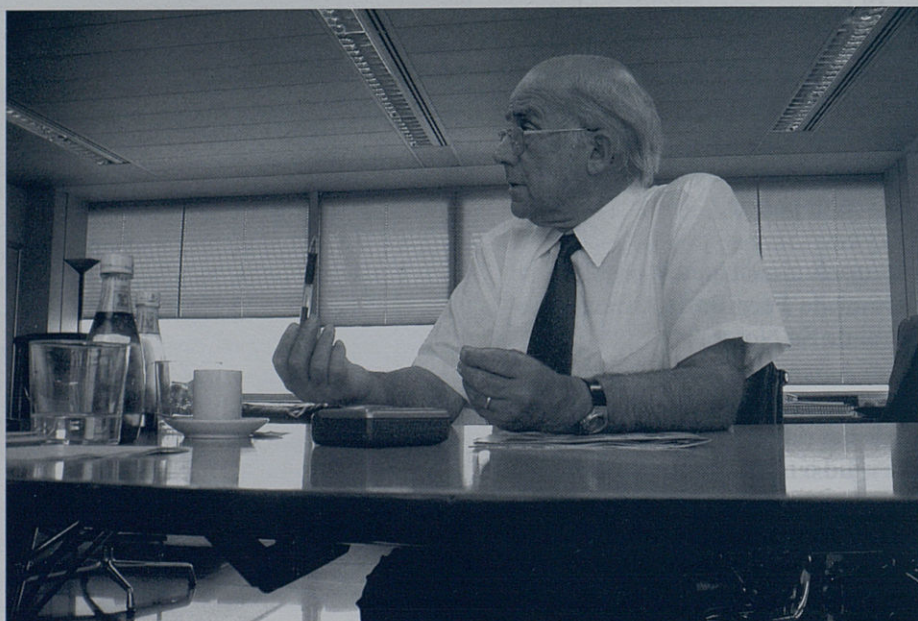
tit repunt de la morositat i l'arxi-pèlag no n'és una excepció. Encara no es poden treure banderetes d'alarma, però sí que hem d'estar alerta, i més a les Illes Balears en comparació amb Espanya, ja que hem estat més sensibles per accelerar l'economia i també som més sensibles per desaccelerar-la.

—A curt termini, es tornarà a reactivar el ram de la construcció?

—Si no es produeix cap hecatombe important, del tipus de l'11-S, arribarem al fons de la crisi d'aquest sector enguany i continuarà el 2003. L'any vinent serà encara difícil. El bienni 2002-2003 serà molt incòmode per a totes aquelles empreses relacionades amb la construcció, però sense fallides espectaculars. La provisió de capital ha estat la correcta i es tindrà molt de marge.

conversa molt clara Consell d'Administració i equip directiu, i vaig deixar clar que per mi no existien colors polítics. I aquesta conversa no l'hem haguda de repetir cap vegada més. S'han magnificat els interessos polítics que es podien haver donat anteriorment a Sa Nostra. No em faci parlar sobre allò que desconec, però tampoc no

—Aquest ram es troba en un moment de crisi i no ho està passant bé cap entitat financera. Els grans empresaris del ram estan resistint bé aquesta baixada del volum de negoci. Pel que fa a la compra privada de pisos, es comença a notar que es ressent l'entrada de menys ingressos en l'àmbit familiar. A l'Estat espanyol s'ha donat un pe-

Viajes
MARTEL S.A.
CIBAL 021

SUÏSSA
DEL 5 AL 12 OCTUBRE
VOL ESPECIAL DIRECTE
PALMA - ZURIC - PALMA

Visites: Zuric - Meiringen - Ginebra - Lausana - Berna - Gruyère - Cascades del Rin - Interlaken

- Pensió completa ·
- Trasllats i excursions en autocar tot confort ·
- Hotel *** seleccionats ·
- Guia acompanyant de Palma ·
- Assegurances de viatge ·

PREU **858€**

Informes i reserves: OMS, 50 B. Box 696 · 07003 Palma (Mallorca)
Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · <http://www.viajesmartel.com>

—Quin increment de la morositat preveieu per enguany?

—Tot allò que passi entre juliol i setembre té un pes brutal a l'arxipèlag. Si en aquests mesos s'endreça la campanya turística, pràcticament recuperarem els índexs de l'any passat. En cas contrari, la morositat pot augmentar entre un 10 i un 15 per cent. Tot depèn de la disponibilitat de doblers que generi d'aquí a final d'any la indústria base de l'economia illenca: el turisme.

—L'empresariat balear té un tarannà de nous rics davant la recessió econòmica?

—A l'arxipèlag més que uns nous rics som uns fenicis. Quan una campanya és boníssima tan sols es diu que pot anar, però és que mai no s'ha dit a les Illes Balears que hi ha hagut una campanya boníssima, i faig referència a tots els sectors sense excepcions.

—Aquest comportament ajuda a crear inestabilitat?

—A les persones que menys renou han

fet no els ha anat tan malament. Faig referència als Barceló, Fluxà, entre d'altres. Però altres empresaris haurien de passar una mica més desapercebuts.

—Com ha afectat a Sa Nostra la fallida de les .com?

—Afortunadament havíem apostat relativament poc en les que han anat malament. Cal dir que en noves tecnologies pures hem invertit molt poc. La nostra aposta ha estat en energies alternatives i aquestes empreses ja estan generant resultats importants. Tot i això, les inversions que ens estan funcionant millor són les del ram de les assegurances.

—Les declaracions a favor de l'ecotaxa us han enemistat amb el sector turístic?

—Em sabia molt de greu que estigués en contra meu, però més encara en contra de Sa Nostra. Per ventura es féu una imprecisió sobre les meves declaracions de l'ecotaxa. Allò que vaig voler dir fou que si estam pensant a canviar el model turístic de l'ar-

xipèlag i volem aconseguir un turisme de més qualitat, perquè no hi ha espai de creixement per a turisme d'espardenya, que li posis una quota raonable a un senyor que es permet anar a un hotel de quatre o cinc estrelles no ha de ser la base perquè deixi de venir de vacances a les Balears. Sé que aquesta opinió molestà algunes empreses hoteleres perquè era un moment en què qualsevol comentari sobre l'ecotaxa s'interpretava com una declaració política, atès que era un moment en què s'estava en plena batalla campal sobre el sí o el no a la implantació de l'ecotaxa. En cap moment he emès la meua opinió pensant en política, sinó pensant en economia pura i dura.

—El volum d'operacions entre Sa Nostra i el ram de vacances s'ha alterat?

—Es produïren algunes queixes, però sense que tingués com a resultat una desbandada dels nostres clients del sector turístic. Continuem treballant plegats exactament igual que abans. Ni els fem gens de mala cara per això, ni ells ens la fan gens a nosaltres.

PRODUCTES DEL SUD FETS AMB DIGNITAT

 Caritas

Palma. C/ de l'Oli, 6 baixos
Inca. Finestra del Sud Pl. de l'Orgue, 5
Manacor. Casal de la Pau C/ del Pou fondo, 1
Maó. C/ de la Concepció, 15
Ciutadella. C/ de Josepa Rossinyol,
Alaior. C/ de Menor, 21
Ferrerries. Ca na Clara C/ de Ciutadella

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS.

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LLIBRES DE TEXT

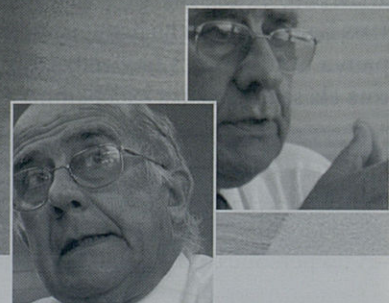
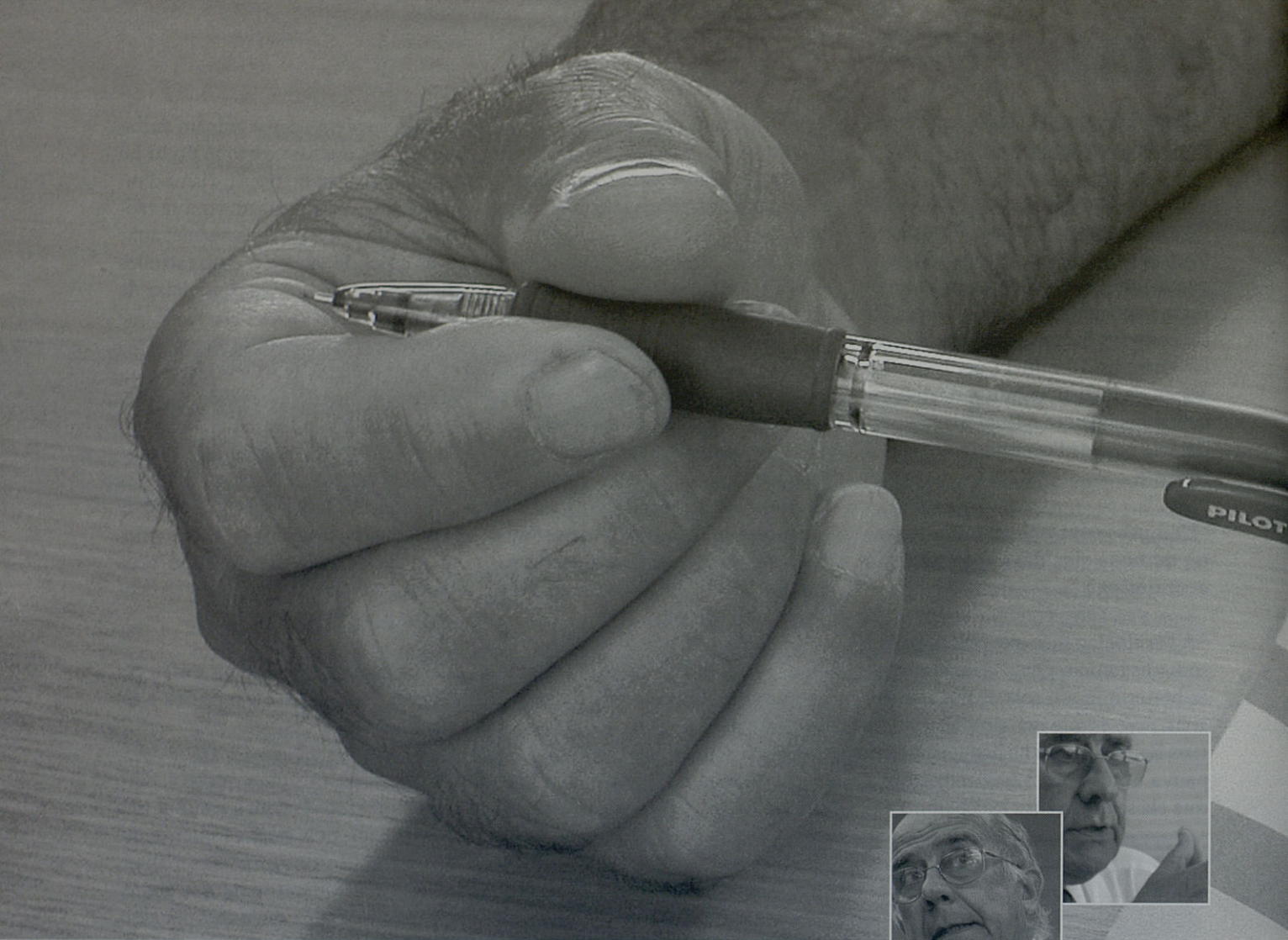

DISCOS I CASSETTES

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)

—Les Illes Balears tenen capacitat per absorbir un canvi de model turístic?

—Sí que hi ha capacitat per millorar la infraestructura turística i modificar el concepte de balearització. Hi ha marge per introduir-nos en activitats en què la transformació de matèria no tingui pes. Això en absolut vol dir que ens hem de carregar el turisme d'espardenya, ja que ha estat la base de sustentació de la nostra economia durant anys. Anam cap al fet de substituir una mica d'aquest turisme per un altre de més qualitat. Tal volta, entre altres coses, s'hauria d'apostar per la creació d'una oferta complementària moderna i atractiva, i també per atreure turisme de congressos.

—S'ha esgotat la imatge idíl·lica de l'arxipèlag balear?

—Si no ens esforçam a carregar-nos-la, encara hi som a temps de conservar-la.

—Quin tipus de sortida es pot donar al sector primari?

—No som gaire partidari del proteccionisme a ultrança, perquè finalment crea ineficàcia. Tot i això, aquest sector s'està cercant una sortida quasi sense ajuda, com és l'agricultura ecològica. Un dels problemes de l'agricultura tradicional balear és el gran minifundisme existent. La solució passaria pel cooperativisme o bé per actuacions conjuntes, però el caràcter mallorquí és individualista.

—Per què Sa Nostra rebutja fusionar-se amb altres entitats financeres?

—La fusió amb altres caixes ens faria perdre la nostra idiosincràsia. Cada caixa ha nascut en un entorn. A Mallorca tenim dos exemples, Caixa de Colònia i Sa Nostra. Totes dues tenen el seu entorn i totes dues viuen. No som gens partidari

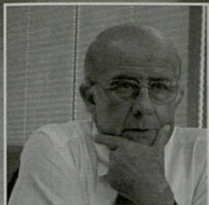
de les fusions. Ara bé, són convenients les col·laboracions entre distintes entitats financeres. M'apuntaria a totes.

—Se signaran nous acords de col·laboracions amb altres caixes?

—Les converses sempre es mantenen, tant amb caixes espanyoles com estrangeres. De manera immediata no hi ha res. En els pròxims dos o tres anys arribarem a acords de col·laboracions amb altres caixes per agilitar els pagaments als països respectius. També queda obert el camp de la banca electrònica mitjançant Internet, ja que encara no s'ha assolit la seguretat que té una operació a través de finestra o via telefònica.

—Els grans bancs representen una gran competència?

—A l'arxipèlag s'han de mirar les

coses des d'un punt de vista balear. A les Illes tenim la major bancarització de l'Estat espanyol i, tal vegada, la d'Europa. Tenim una oficina bancària cada vuit-cents habitants. Aquesta situació és fruit de la disponibilitat de divisa. Una bona part d'aquesta generació de divisa s'ha mort amb l'euro. Això ha provocat que el sector bancari dedicat a aquest producte ho estigui passant més malament en aquest moments. Sa Nostra no és que ho passi millor, però continuam mantenint el lideratge en el mercat de capitals i de crèdits concedits a les Balears. No ens podem adormir sobre el llorers, sinó que hem de vigilar constantment, però tampoc no hem de tremolar i ser tan pessimistes. Hem de ser capaços de donar al gran client la mateixa agilitat que una gran entitat financera i hem de ser capaços de tractar el petit client com fins ara.

—Són les caixes d'estalvi valencianes l'enemic a batre?

—És molt difícil parlar de quines són les idees que tenen aquestes grans caixes que s'han establert aquí sense conèixer-les a fons, però allò que és cert és que algunes de les operacions que tiren endavant segur que les fan perdre doblers, com són alguns tipus de crèdits i de comptes corrents remunerats. Sa Nostra, en aquest sentit, no pot perdre doblers, atès que som una caixa d'estalvis petita i som d'aquí. A més a més, Sa Nostra ha de tenir ben clar que som dues entitats separades, una de financera, que ha d'actuar a matar amb la resta dins un mercat competitiu pur i dur, i una d'únic d'accionista, que és la Fundació, que és la manera de tornar part d'aquests beneficis a la societat balear.

—Fundació o Obra Social i Cultural?

—Els criteris fundacionals de Sa Nostra no marquen el retorn d'uns

guanys als illencs, sinó que estableix la creació d'una entitat bancària capaç de prestar un servei a les persones econòmicament més febles, en un moment en què la usura estava a l'ordre del dia. Mai no podem oblidar que Sa Nostra és una societat de crèdit que té com a objectiu el petit inversor i el petit estalviador, però amb l'obligació de generar beneficis per reforçar la caixa, si no, no vivim; i per alimentar una fundació o si en un moment determinat es pensa que és més convenient una obra social i cultural, doncs, es torna a agafar aquesta fórmula i punt. El vehicle no em preocupa gens ni mica, allò que em preocupa és l'eficàcia.

M. Magdalena Gelabert

«El bilingüisme individual és positiu,
però el social és nefast»

JAUME LLADÓ

Maria Magdalena Gelabert és professora de llengua catalana i literatura l'institut Mossèn Alcover de Manacor.

A part de la seva tasca docent, darrerament n'ha encetada una altra d'investigadora i divulgadora amb la llengua com a eix central dels seus treballs.

Així, fa uns mesos va publicar el seu primer llibre, *Breu història de la llengua catalana*, dins la col·lecció Llibres de la Nostra Terra, editada per Lleonard Muntaner. Tot seguit, ha guanyat, a mitges amb el seu germà, una beca de la Fundació Pública Antoni Maria Alcover per estudiar les actituds sociolingüístiques dels joves de Manacor.

—Què preteneu comunicar al lector del vostre llibre?

—*Breu història de la llengua catalana* pretén ser una història de la llengua des del que podríem qualificar com la seva prehistòria fins avui. En les cent pàgines del llibre he volgut oferir una mostra completa, però no extensa, del que ha estat la història del nostre idioma.

—A les llibreries es poden trobar un caramull d'obres sobre història de la llengua. Què us va impulsar a escriure'n un altre?

—A força de tractar aquests temes amb els meus alumnes i fins i tot amb la gent del carrer, vaig anar detectant un buit d'informació senzilla, ja que llibres sobre aquest tema dirigits a especialistes n'hi ha molts i bons. Però una persona amb poc temps que se'n vulgui informar no agafarà una enciclopèdia de deu toms, sinó que li cal un manual complet però senzill. Per altra part, alguna obra més divulgativa que hauria pogut complir aquest paper no comprenia tota la història, sinó que s'aturava al franquisme, sense arribar als nostres dies. Una altra pega d'alguns d'aquests estudis era l'excés de dades,

Societat

especialment exemples, que allargaven innecessàriament la lectura sense aportar informació suplementària.

—El llibre, tal com ja s'anuncia en el pròleg de Joan Mas, no és una crònica asèptica, sinó que hi ha una forta implicació emocional de l'autora.

—És molt difícil investir un projecte sense abocar-hi una bona dosi de passió. A mi m'és impossible. Però he de dir que això no lleva objectivitat al llibre, que és un assaig no subjectiu.

—Podríem dir que és una història crítica de la llengua catalana?

—És una història crítica des del màxim d'objectivitat. No pretén tant jutjar com mostrar. Hi ha molta de gent que no sap què va passar amb Germana de Foix ni amb Felip V. Fins i tot hi ha joves que ignoren la persecució que va patir el seu idioma durant l'època franquista.

Tanmateix vull afegir que en aquesta història de la llengua no s'explica només la part negativa, sinó que també es fa esment de totes les èpoques d'esplendor, que n'hi ha hagudes, i de les fites positives més remarcables. Per exemple, el català va ser el primer idioma romànic que va tenir el que avui anomenaríem un estàndard, gràcies a l'obra de Ramon Llull i al paper unificador de la Cancelleria Reial. També va ser el primer a ser utilitzat per escriure llibres de ciència i filosofia.

La història és cíclica, per això hi ha etapes d'esplendor i d'altres de crisi, cosa que té conseqüències sobre la llengua i la cultura, que van íntimament entrelaçades.

—Com ha estat rebut el vostre llibre?

—Ha tengut una bona acollida. Quant a les vendes, cal dir que troba un camí de demanda, i

quant a comentaris de lectors, me n'han arribat alguns que l'han qualificat de senzill i entenedor, que era el que jo pretenia quan el vaig concebre.

—Per si no us bastàs la docència i l'escriptura, fa poc heu guanyat una beca per estudiar la situació sociolingüística dels joves de Manacor.

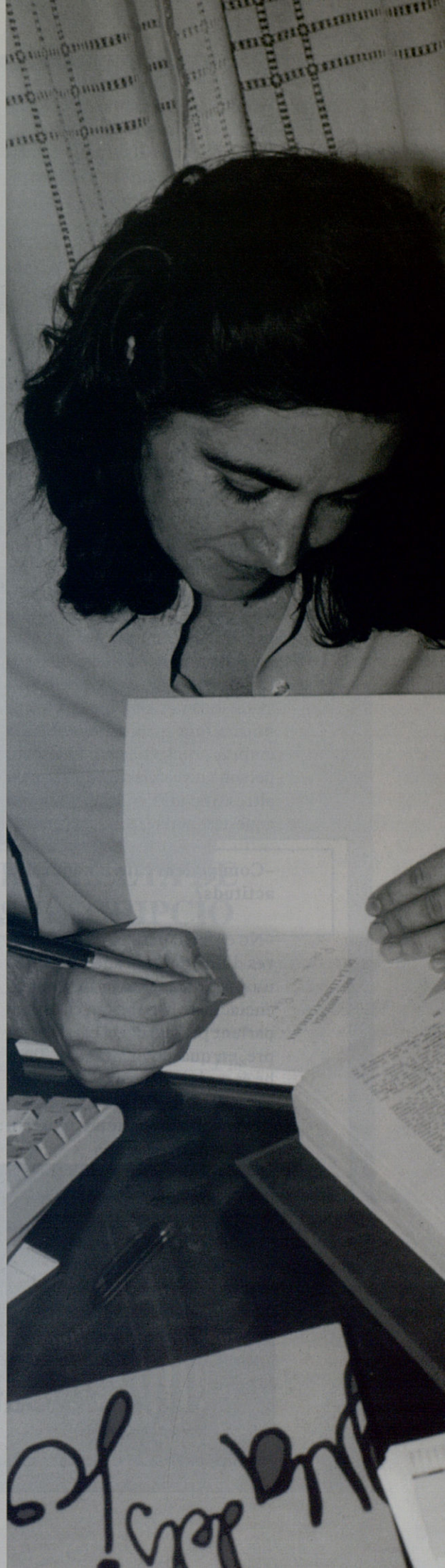
—La Fundació Pública Antoni Maria Alcover va convocar aquesta beca. El meu germà i jo hi presentàrem un projecte, que va ser l'elegit pel jurat. Té una dotació de tres mil euros i un marge de sis mesos de feina.

—En què consisteix aquest treball?

—Consta de quatre fases. La primera consisteix a passar unes enquestes sociolingüístiques a totes les escoles del municipi i a joves del carrer sobre usos i actituds lingüístiques. Ens interessa establir a quines actituds corresponen els diferents usos. La segona, que és en la que treballam en aquests moments, és la tabulació i l'estudi de les dades. Després haurem de definir unes propostes d'actuació, que consider la part més atractiva, ja que et permet oferir solucions. A més a més he de dir que sembla que l'Ajuntament té voluntat de dur-les a la pràctica. Per tant veus possibilitats que s'executi el que tu fas, que la teva feina no quedi com un simple document. La quarta i darrera fase consistirà a redactar-ne una memòria, que servirà per fer-ne una publicació.

—Ens podeu avançar qualque conclusió?

—Observam que hi ha una sèrie d'actituds molt arrelades que condueixen a un canvi de llengua molt automatitzat. Hem arribat a un estadi en què tots els catalanoparlants som bilingües, la qual cosa fa que canviar de

llengua sigui molt fàcil. Això dificulta la normalització. El bilingüisme individual, i encara més el multilingüisme, és extraordinàriament positiu, però no ho és el bilingüisme social.

—Què és el bilingüisme social i com es pot eliminar?

—Es produeix quan la societat té dues llengües: una de pròpia i una altra que li va usurpant els àmbits d'ús. Per eliminar-lo, caldria canviar el marc legal: la constitució, l'estatut... Però això no depèn només de nosaltres. El que sí que es pot fer és una política de sensibilització de l'ús. Hem d'obrir la porta als turistes i immigrants perquè siguin com nosaltres, per enriquir-nos mútuament sense renunciar mai a la nostra llengua i cultura. La gent que es va educar durant el franquisme i que va rebre cops i vexacions per xerrar en català és normal que tenguí tendència a emprar el castellà amb qualsevol persona no catalanoparlant i nosaltres, inconscientment, seguim aquestes inèrcies, que cal rompre.

—Com podem canviar aquestes actituds?

—No és fàcil, però es pot fer a través d'una política adequada. Cal una forta campanya de conscienciació de la població catalanoparlant perquè usi el català sempre, en qualsevol situació. També és molt important que les persones que tenen una situació rellevant en la societat mostrin

unes bones actituds lingüístiques, ja que el seu exemple és seguit per molta de gent. Cada vegada que es mostren fidels a l'idioma és una passa cap a la normalització. Altrament, quan l'abandonen públicament, és una passa enrere.

—Com veieu el futur?

—La situació de bilingüisme social que vivim no pot romandre així indefinidament, tal com han mostrat diferents estudis de prestigiosos sociolingüistes. O tombarèm cap a la plena normalització o cap a la substitució lingüística. És un procés que pot durar de vint-i-cinc a trenta anys, segons els experts.

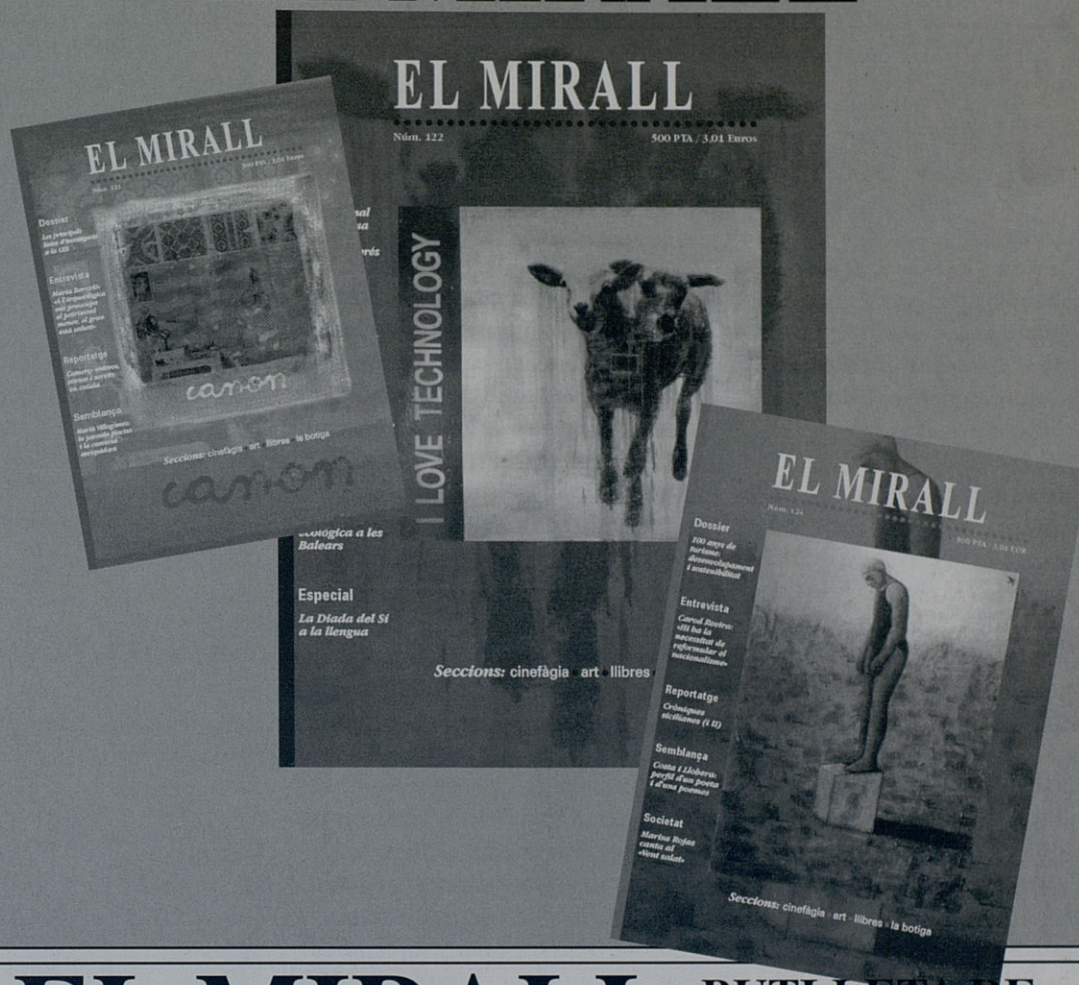
EL MIRALL amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

EL MIRALL

EL MIRALL BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sr./Sra. _____

DNI _____

Adreça _____ Núm. _____ Pis _____

Codi Postal _____ Població _____

Telèfon _____

Em subscric a la revista EL MIRALL, al preu de 4.000 ptes. de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària/d'estalvi que indic a continuació i a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa _____

Signatura

Agència/Oficina _____

DC _____ Cte./Lta. núm. _____

El pas de sa Fesa

GASPAR VALERO

S'Alqueria d'Avall – coll de sa Gubia – pas de sa Fesa – Biniforani Vell – carretera Bunyola-Sóller (C-711, km 15,800) – Villa Francisca – Bunyola.

Orientacions de camí

Partim de la carretera de Palma a Sóller (C-711, km 15,800), davant el camí de s'Alqueria d'Avall. Les cases apareixen ben aviat, i s'aixequen grandioses amb la façana principal amb alçat de tres plantes. La planta baixa presenta un enorme portal forà d'arc rodó adovellat, emmarcat de pedra viva; al capdamunt mostra un escut, amb les armes de la família Pizà. A la part dreta del portal hi ha cinc finestres rectangulars. Al primer pis, s'hi obren sis finestres; a la banda esquerra, hi ha una claraboia circular que correspon a la capella. La tercera planta és ocupada pel típic porxo. El portal forà dona accés a un vestíbul que, abans de comunicar amb la gran clastra quadrangular, acull el portal de la capella, a l'esquerra.

S'Alqueria d'Avall durant el segle XVII era propietat de la família Villagonga, i fou un dels centres d'operacions de les activitats dels bandejats dels Canavall. En el segle XVIII pertanyia a la família Pizà. En la primera meitat del segle XIX era de Joan Noguer i Asprer, de qui passà al seu fill Joan Noguer i Pizà. Catalina Sureda l'adquirí l'any 1909 i després passà al seu fill, Manuel Salas. Actualment és propietat de Maria Rotger Salas, esposa de l'expresident del Govern balear, Gabriel Cañellas, i té una extensió de 650 quarterades.

A l'esquerra de les cases, entre

aquestes i uns edificis dedicats a sestadors d'animals i a cotxeria, surt el camí de carro que va pujant, segur i amb moltes giragonses. Pel carreró de les cases, passam una primera barrera metàl·lica, amb la casa dels amos a la dreta, que mostra un alçat de tres plantes i un portal forà de llinda. A continuació, el camí dissenya un primer revolt a la dreta, seguit d'un altre a l'esquerra, després del qual passam un segon portell, amb barrera de metall, situat ja de ple en un ambient d'olivar, amb bona presència de garrovers. Una mirada retrospectiva, cap a llevant, ens mostra la part posterior de les cases de s'Alqueria d'Avall. Pujam pel camí ample, marcat per escopidors sobre el vessant obert, inicialment amb el punxegut puig de Son Poc (491 m) a l'esquerra, i el puig d'en Bennàssar (481 m) a la dreta. Alguns revolts més amunt ens deixen en una altra barrera metàl·lica, la tercera. Una altra giragonsa a l'esquerra ens situa vora la part superior d'un aljub, de planta rectangular i amb la coberta plana, a manera de mirador sobre el poble de Bunyola. Després d'un revolt a la dreta, apareix vegetació arbòria de muntanya, amb alzines i pins, i un sotabosc amb xiprell, estepa blanca i cards. A la dreta, una petita fita marca el km 1. Cinc revolts més amunt de l'aljub trobam un aljubet adossat a un porxo, de volta rebaixada.

Rere el puig de Son Poc, el puig de Son Nassi (550 m) apareix a la nostra esquerra, amb les penyes tallades, mentre que vora el camí observam un xaragall. Els revolts següents es realitzen amb el cim del penyal de Son Poc molt pro-

Itineraris

per. Deixam enrere un portell amb barrera metàl·lica, el quart, amb una reixa de filferro a l'esquerra, on també observam la conducció d'aigua. Després d'un doble revolt i d'un altre a l'esquerra, on hi ha la fita del km 2, arribam a un collet configurat pel pe-

jorn. Dos revolts més amunt trobam una altra drecera, amb una escaleta a la dreta, amb deu graons, que ens deixa sota el marge del camí, el qual pujam per una altra escaleta i, una vegada dins la via de carro, voltam a la dreta i trobam un altre portell, el cin-

què, amb barrera metàl·lica antiga, que ens situa aviat vora un porxo amb una cisterna

Son Poc mostra el seu coronament rocós, amb la vila de Bunyola al darrere

nyal de Son Poc al vessant esquerre. A continuació, deixam un camí vell a l'esquerra i un poc més endavant agafam una drecera que discorre entre marjades, amb començament per una escaleta amb quatre rústics graons; la drecera travessa el camí i continua a l'altra banda, fins que entra novament a la via ampla. Després d'un revolt del camí a l'esquerra, gaudim de la panoràmica cap a llevant i mig-

al costat; a la base de la paret de la dreta observam una fita quilomètrica que marca el número tres; completa el conjunt un rotlle de sitja de carboner.

Des del porxo pujam un revolt a l'esquerra, on deixam un camí secundari que va cap a la dreta. Molt a prop del porxo, arribam vora una bassa molt rústica. A l'altra banda, el puig de Son Poc mostra el seu coronament rocós, amb la vila de Bunyola al darrere. Un

poc més amunt, deixam a l'esquerra un camí de carboner i un minut més endavant, a la giragonsa següent a la dreta, deixam un altre sender a l'esquerra, que puja directament al coll de Son Nassi. Després d'un altre revolt a l'esquerra, deixam la fita del km 4. Els revolts se succeeixen, i quatre giragonses més amunt ens trobam a la mateixa altura que el coll del puig de Son Nassi, a la nostra esquerra. Amb quatre revolts més arribam a un porxo i un aljub, amb la fita que marca el km 5; després de dos revoltets, assolim el collet situat entre sa Gubia i el puig de sa Plana, amb la làpida del Foment del Turisme, del 1958, que ens indica el camí del mirador i del refugi de Leandre Ximenis, que deixam de banda.

Immediatament, el camí descriu un revolt cap a la dreta. Més endavant, podem observar, cap a l'esquerra, les parets verticals i rogenques de sa Gubia. Amb el camí ara ben planer, a l'esquerra se'ns configura una pregonna coma, amb Cas Pastor a l'altra banda. Franquejam un portell amb barrera de ferro i tot d'una passam vora una bassa de planta rectangular. A pocs metres de la bassa, arribam a un porxo per a bestiar anomenat el porxo des Pouet. Té planta rectangular, coberta de teules i, a l'interior, un pedris a la part dreta i una foganya a l'esquerra; el pou que dona nom al porxo queda un poc allunyat, a la nostra esquerra, vora el torrent. Rere el porxo, a la dreta, parteix el camí que enllaça amb Biniforani Vell pel pas de sa Fesa, per on continua la nostra ruta, deixant de banda la continuació cap a les cases de sa Muntanya i el camí que arriba a Pastoritx i a Valldemossa. Des del porxo des Pouet, partim cap a

Alqueria d'Avall.

arts
xisco
gràfiques

Tel. / fax: 971 475 754

la dreta del camí vell just després de l'edificació i entrem en el camí de Biniforani Vell. Al principi és un camí de carro que prest discorre molt perdut entre sementers de conreu i entre oliveres arrencades. A l'esquerra deixam un camí que prové de la coma Vera i de la Conqueta, i en tendència a la dreta, vers el nord, el sender ens condueix a l'entrada de l'alzinar, des d'on, ara cap a l'esquerra, trobam l'entrada al pas de sa Fesa.

El pas de sa Fesa és una gorja estreta en forma de tall gegantí entre roques calcàries que, en davallada, ens situa a la contrada de Biniforani Vell. El nom de *fesa* significa, en llenguatge arcaic, 'xap o tall'. Enmig del pas hi ha un portellet que marca el canvi de propietat. A la sortida del pas hi ha una balma a l'esquerra, sota les penyes. Continuem per un tirany entre alzines espesses, cap a la dreta, mentre a l'esquerra es configura una coma fonda. El caminet discorre cap a llevant, amb el coster de l'esquerra molt rost. En una clariana abans d'una davallada més rosta, podem veure el puig del Rei Sanç. Més avall, a uns deu minuts del final del pas, apareixen dos colls de tords vora el camí; alguns metres després, seguim el camí ara cap a l'esquerra i passam un portell obert en una paret de pedra seca, que suposa el pas de l'alzinar a l'olivar. Just després, enllaçam amb un camí de carro, cap a l'esquerra; més a la dreta, ja veim les cases de Biniforani Vell. Després d'un revolt a la dreta, i d'un torrent que cau estibat a l'esquerra, arribam a les restes d'una casa, i seguim amb un revolt a l'esquerra. Mentre, també a la dreta es troba la font Nova, una surgència amb la particularitat que es troba dins una barraca, amb mina i una piqueta eixuta.

Gairebé al fons del comellar ample, cinc minuts més endavant de les ruïnes de la casa, el camí volta a la dreta. Passam una barrera de metall, amb els penyals d'Honor enfront; més endavant, deixam un camí a l'esquerra, que condueix a una casa habitada durant uns quants anys pel pintor Joan Miró i continuam per la dreta. Resseguint un revolt a l'esquerra i, a tres o quatre minuts de l'anterior entreforc, arribam a una barrera que ens deixa en una via més ampla. Cinc o sis mi-

Camí de sa Muntanya.

Relojería Española S.L.
Fundada en 1885

Concessionari Oficial

Ω
OMEGA

LONGINES
SWISS WATCHES

⌚
TISSOT
Swiss Quality Time

RADO
Switzerland

OFFICIAL COSMONAUTS CHRONOGRAPH
FORTIS
swiss watches

SWISS ARMY

EMPORIO ARMANI

HAMILTON
AMERICAN • SINCE 1892

Plaça de Cort, 14

Tel. 971 721 563 • 971 724 344

Fax 971 714 369

L'hort de Biniforani.

Sa Gubia.

nuts després, arribam al pontet sobre el torrent de n'Angelè i poc després enllaçam amb el camí de Biniforani Vell, amb les cases que queden a l'esquerra; voltam cap a la dreta i, en un revolt a l'esquerra, deixam el camí emmarcat i amb polls que el voregen, a la dreta. Després d'un pista de tennis, arribam vora l'hort de Biniforani, amb una gran paret a la dreta; hi observam un safareig i la casa de l'hortolà. Immediatament arribam al camí ample de Biniforani, on voltam a la dreta, tal com ho fa la paret, que tanca terrasses de llimoneres. Arribam a un portell amb barrera metàl·lica i amb graelles per evitar el pas de les ovelles. A la sortida, a la banda esquerra del portell observam una pedra picada amb el nom de Biniforani. Després d'un revolt deixam a la dreta la

font de s'Estret i el seu safareig. Amb el torrent a l'esquerra, avançam entre oliveres fins que arribam a la carretera de Sóller (C-711, km 15,800, aproximadament).

Una vegada a la carretera, proposam arribar a Bunyola, per la qual cosa agafam l'asfalt cap a la dreta i deixam immediatament a la dreta el camí de s'Alqueria d'Avall; uns cinquanta metres després, travessam la carretera pel camí vell de s'Alqueria a Bunyola. Per aquest camí de carro, vora sa Màniga i ses Argiles, i després de passar el traçat del tren de Sóller, arribam a una casa modernista, anomenada Villa Francisca. Aquesta casa fou bastida l'any 1908 pel mestre d'obres Guillem Puig i Salvà, a instàncies de Francesca Creus, de qui agafà el nom. N'és destacable el pòrtic d'accés, amb un

gran arc rodó de pedra que du inscrit el nom de Villa Francisca. Després, deixam de banda el camí de Barcelona, que discorre cap a l'esquerra, i passam vora les cases de Can Manuel. Un poc més amunt, entram al poble de Bunyola, vora la Creu, on acabam l'excursió.

Horari

s'Estany d'en Mas	15 min
cases de s'Alqueria d'Avall	25 min
coll del Puig de Son Poc	35 min
coll de sa Gubia	20 min
pas de sa Fesa	40 min
Biniforani Vell	30 min
carretera km 15,800	20 min
Bunyola	

Total: 2 h 50 min
(temps aproximat de marxa,
sense les aturades)

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

T'equipam per a l'aventura

**ES
REFUGI**

Via Sindicat, 21 (pati interior)
Palma

Tel. 971 71 67 31

Fax 971 71 85 97

refugi@detallsport.es

Ploraran ?

**13.000 noves places d'escoles bressol el 2002.
I aviat arribarem a les 30.000.**

El primer dia d'escola potser alguns ploraran. Però anar a l'escola és molt important. Per això, i sense saber-ho, des de l'any 2.000 s'han beneficiat d'aquestes noves places 13.000 nens i nenes de 0 a 3 anys. I encara n'hi haurà molts més que hi podran aprendre a jugar, viure i conèixer, perquè continuarem impulsant la creació de

noves places d'escola bressol en centres de titularitat municipal. Perquè volem que els més petits de Catalunya puguin gaudir de la millor atenció des del primer dia. I, per ajudar els pares i les mares, hem invertit més de 19 milions d'euros i hem incrementat les subvencions als ajuntaments per garantir el manteniment d'aquestes places.

Perquè si els nostres fills estan bé, tots n'estem.

molt per fer
molt per viure →

**Generalitat
de Catalunya**
www.gencat.net

Tendències **cinefàgia**

Grans actrius amb papers dolents

MATÍAS VALLÉS

El cine és quasi l'únic lloc al qual pots acudir a delectar-te amb els cossos de les dones sense necessitat de donar-ne explicacions. Tanmateix, un esbart d'estrenes ens han obligat a fixar-nos que darrere dels calçons baixíssims de Cameron Díaz o de la mirada dolguda d'Ashley Judd bateguen actrius de mèrit. Una sensació redoblada quan veiem que reïxen en les extraordinàries interpretacions en papers d'una frivolitat inassolible. No es contagien del fàstic que generen els subproductes en què es veuen embarcades. La vertadera professionalitat es demostra a contracorrent. Ben entès no es tracta de dives com Glenn Close o Meryl Streep, que comencen cada pel·lícula amb el crit de «Preparau-

vos, perquè actuaré». Aquestes darreres són tan odioses que era impossible compadir-se de la segona quan interpretava Karen Silkwood, una treballadora d'una central nuclear aclaparada per la radiació.

El daltonisme cinematogràfic és l'aberració visual que ens impedeix distingir entre actors molt semblants. Per exemple, Mathew Broderick i Michael J. Fox conviuen indiferenciats en la memòria, i tan sols aconseguesc constatar que un d'ells va protagonitzar *Regreso al futuro*. Progressivament, Sam Neill i Bill Pullman experimenten el mateix efecte d'encobriment, una silueta d'adult difuminat o d'esterilitzat atractiu que es pot aplicar indistintament a tots dos. Però aquest joc del calc es fa inquietant en la similitud de les actrius. Acudesc sovint a pel·lícules protagonitzades per Charlize Theron, Angelina Jolie o Ashley Judd, però ho faig amb la incògnita de saber quina d'elles és la protagonista real del film. Quan a la les pantalles va començar a projectar-se el trailer de *High crimes* (*Toda la verdad*), que ha estat comparada a *A few good men* de Nicholson, Cruise i Demie Moore, però que en realitat emparenta amb *La caja de música* de Jessica Lange, vaig exclamar visques en veu baixa per no molestar els meus companys de sala obscura, perquè havia aconseguit establir a primera vista que la intèrpret principal era la Jolie. En realitat era la Judd.

Va ser pitjor el que va passar quan finalment vaig anar a veure *High crimes*.

En un ambient predominantment masculí i militarista, en una pel·lícula que no es mereix gaires esforços addicionals, Ashley Judd brinda una interpretació que no la lliga tant a les grans dames de Hollywood com a les reines de l'escena dramàtica. Arrossega l'acció darrere seu com només ho poden fer les més grans, com feia temps que no ho vèiem. I quan arriba el moment del *twist in the tale* que desordenarà tot el bastiment argumental a costa de soscavar els principis del guió, desenvolupa una energia addicional perquè aquest error passi desapercbut. La seva vertadera parella de ball no és el seu marit en la ficció, sinó l'extraordinari Morgan Freeman. L'espectador sospira perquè ambdós coincideixin a la pantalla durant tantes seqüències com sigui possible. És molt difícil rodar al costat d'un actor que dobla l'edat de la protagonista, adoptar una actitud de còmplice sense incórrer en allò paternofilial. L'esposa de Val Kilmer es mostra en tot moment molt més intel·ligent que no els ordidors d'una trama apreciable en conjunt. Fins i tot s'ha dotat d'una fidel *escudera* en la figura amablement desvergonyida d'Amanda Peet, una d'aquestes dones que en cada escena sembla que acaben de fer l'amor. I no podem descartar que aquesta hipòtesi estigui ratificada per la realitat.

El toc d'advertència d'Ashley Judd va venir unit fa un parell de mesos, és a dir, farà un parell de mesos quan llegiu aquest article, a impactes semblants per part de les actrius més inesperades. Evidentment, ningú no assumirà el sacrifici de passar per *Resident Evil* per comprovar si Milla

Jovovich ha après a actuar. Encara més, a ningú en bon seny se li ocorria exigir prestacions addicionals a un cos com el transportat per l'antiga Joana d'Arc. Sense necessitat de suportar una succió massiva de sang, sabem que Lena Olin pot torejar el paper de vampiressa cap en *La reina de los condenados*. En un temps millor programat per a les senyores de l'escena, aquesta dona d'arrels sueques podria haver compartit honors amb la gran Greta Gustafsson. L'amargura controlada, l'estimació que tan sols s'escampa en les direccions elegides per la dona possessiva. Encara no ens decantam del tòpic, però en el paràgraf següent exterioritzarem la nostra sorpresa per la varietat gestual de Cameron Diaz, un esbalaïment que s'haurà de confirmar amb arguments poderosos.

Admirant Cameron Diaz, la bellesa de la qual és discutible i semblant a l'atractiu dels xots i que s'esvaeix a mesura que ens hi acostam, hom s'adona de com pot ser de divertit intervenir en el rodatge d'una pel·lícula. Va estar sublim en l'*opera prima* de Rodrigo García, però aquí comptava amb l'estímul de ser dirigida per un fill de Gabriel García Márquez. El colombià imposa molt, especialment a qui no l'ha llegit. La seva cega cínica era impecable, tot i que tal vegada difícil de compatibilitzar amb 24 hores de ceguesa al dia. Tanmateix, parlem d'un d'aquests productes en què tots els participants semblen intèrprets del Dramaten suec, a causa de la pretenciositat del resultat final. On ens interessa la rubicunda dona de cames interminables és en *La cosa más dulce*, un exemple que un títol pot

ser tan estèril com el contingut.

Cameron Diaz converteix *La cosa más dulce* en una gegantesca revetla en què queda clar que triomfaria en qualsevol empresa. Ja ens va impressionar per la seva seriositat com a propietària d'un equip nord-americà de futbol professional en *Un día de estos* d'Oliver Stone. Encara que l'escena del semen sembla obligatòria per contracte, la majoria de reptes amb què s'enfronta resulten molt més arduos del que semblen. Compon amb Christina Applegate un duo còmic a l'altura dels millors temps, que existiren amb Dean Martin i Jerry Lewis. Tal vegada ho heu oblidat, però la pel·lícula va ser destrossada per la crítica, la qual cosa no ens ha d'estranyar atès el masclisme imperant en el gremi. Amb actors masculins al capdavant del repartiment, s'haurien d'elogiar les possibilitats d'aquesta *screwball comedy*. Si hi ha quelcom que no tolera el mascle de l'espècie, és que les dones parodiïn el seu paper ridícul com a rei de la Creació.

Catherine Deneuve o Lauren Bacall varen demostrar en el seu moment que qualsevol actriu adquireix qualitat meritòria en sobrepassar el mig segle d'existència. En els temps en què escric això, el mateix fenomen és perceptible en la figura de Jacqueline Bisset. Quan rodava pel·lícules de pops, n'estàvem tan enamorats que no ens vàrem adonar de les seves actuacions esquemàtiques. Ara que les arugues l'embelleixen d'una altra manera en *Los que se aman*, ens adonam que domina la càmera com si fos un mascle. Continuarem anant al cine per les dones, però no per extasiar-nos amb la seva sensualitat sinó per retre'ns als seus dots interpretatius.

Una passejada per l'abans i el després de la Fundació Bartomeu March

CRISTINA ROS

L'estiu toca la fi. I el començament de la tardor té reservada, com un dels esdeveniments culturals més transcendents de tots els que tindran lloc a Mallorca, l'obertura de noves portes per a la Fundació Bartomeu March. És aquesta una afirmació literal, perquè de fet el recorregut pel palau que va construir Joan March Ordines als primers anys quaranta del segle xx, i que ara, tot ell, pertany a la Fundació que va crear un dels seus fills, Bartomeu, el recorregut –dèiem– s'inicia al carrer de Palau Reial, a la part alta de la casa, al punt on es dona entrada al gran pati o terrassa de la planta noble. En el moment d'escriure aquest article, amb la calor dels darrers dies d'agost, s'acaben d'emplaçar les prop de

vint escultures que, vingudes directament dels jardins de Sa Torre Cega de Cala Rajada, duen gravats els noms dels seus autors universals: un Chillida de pes entre els arcs de la terrassa que dona al carrer de Conquistador, un Alfaro llançant-se lleuger cap a la plaça de la Reina, un Henry Moore que vigila les escales que condueixen a la Seu, una gran peça de Xavier Corberó al bell mig del pati, un Baltasar Lobo, un Pablo Serrano, un Rodin... I així fins a completar el que serà el primer museu d'escultures de la ciutat de Palma, i també un dels plats forts, servits en aquesta terrassa que domina la Seu, el Palau de l'Almudaina, s'Hort del Rei i el passeig del Born, del que s'oferirà a la renovada seu de la Fundació Bartomeu March: música en un auditori especialment concebut per a orquestra de cambra, el Betlem napolità amb la totalitat de les seves peces monumentals i, sobretot, la biblioteca especialitzada en temes de les Balears, ara ampliada, condicionada i amb un nou departament per a les noves tecnologies.

Però anem al principi de tota aquesta història conservada entre les parets del Palau March, el primer edifici que es va fer amb formigó a Mallorca. Era l'any 1940 quan Joan March Ordines encomanà els plànols i la construcció de l'edifici a l'arquitecte Gutiérrez Soto, un dels més afamats del moment al territori espanyol. Si és vera o no ho és, les males llengües de Ciutat sempre han contat que la decisió del financer d'aixecar aquest edifici majestuós, a la cantonada dels carrers de Conquistador, Palau Reial i les escales que

pugen cap a la Seu, flanquejades a l'altre costat per l'Almudaina, responia a la mala sang que li feia al totpoderós Joan March el fet que, una vegada i una altra, els socis de l'elitista Círculo Mallorquín li negassin l'entrada. El Círculo, com és ben sabut, ocupava l'edifici que actualment és la seu del Parlament de les Illes Balears. March, com que no podia consentir que aquelles portes que definien el prestigi social de l'època li fossin tancades, es va fer aixecar un palau al costat mateix, paret amb paret, un edifici molt més gran, molt més ostentós, més sòlid i, des de qualsevol perspectiva, més ben ubicat. Hi participaren, en la construcció i decoració, els millors arquitectes, artistes i tècnics de l'època, i el resultat fou el palau de línies i estil italianitzats que avui tots podem contemplar.

Josep Maria Sert fou l'artista encarregat de pintar les parets de la sala de música i les cúpules que s'aixequen al punt més alt de l'escala central de l'edifici. El català Corberó, pare de l'escultor esmentat anteriorment, realitzà les portes de ferro del carrer de Palau Reial, les làmpades i altres elements metàl·lics que decoren l'interior del Palau. Curiosa, si més no, és l'anècdota que encara recorda Xavier Corberó, quan de ben nin acompanyà el pare a treballar al Palau March. Conta que Sert pintava amb els dits les parets de la sala de música, pujat en una escala, mentre un criat que cobria les seves mans amb guants blancs li aguantava la paleta. «Mon pare em va dir: "Ara, per aquella escala, baixarà un senyor que és Don Juan March. El reconeixeràs perquè té la mateixa cara que tots aquests personatges que pinta el Sert. Durà

la bragueta oberta i es dirigirà a mi per demanar-me foc. Jo, al temps que li digui que es cordi la bragueta, li donaré la meva capsa de mistos. Encendrà la seva cigarreta i mai no em tornarà els mistos." I així va succeir –afegeix Xavier Corberó–. Llavors, Joan March es dirigí al Sert. Observà les pintures a punt d'acabar i va dir: "Bé, això està bé, però, senyor Sert, encara no m'ha dit quant costa aquest treball." El Sert, sense immutar-se, va dir: "Vuit milions." Érem prop de 1945 i aquesta quantitat era una autèntica passada. Tot seguit, March respongué: "No, vuit no, quatre." I el Sert, mirant-lo, tornà a parlar: "Està bé, dos, però ara mateix." Joan March va treure un taló bancari i el va signar tot d'una. Fou, ho asseguro, la primera lliçó que vaig rebre de com s'han de fer els negocis», diu Corberó.

Totes aquestes històries, i moltes altres, són part de la història del Palau March. Com ho és que, anys després, l'heretà el fill petit del financer, Bartomeu March Servera, que en els anys de joventut havia estat encarregat d'adquirir béns històrics i artístics per augmentar

el patrimoni cultural de la família, cosa que estimulà en ell la passió pel col·leccionisme d'objectes, de llibres i, posteriorment, d'escultures i altres obres d'art. El 1976, el seu vessant de col·leccionista féu una passa més endavant: en crear la Fundació Bartomeu March, es convertí en mecenes. D'aquell moment fins a la seva mort, el 1996, Bartomeu March no féu més que incrementar el patrimoni per a la seva ben nodrida biblioteca i la col·lecció d'escultures que exhibia als jardins de Cala Rajada, també patrimoni de la Fundació Bartomeu March.

Des de la desaparició del fundador, i especialment a partir d'aquesta tardor en què el museu, la biblioteca, l'auditori i també els jardins de Cala Rajada tornaran a obrir-se al públic, la Fundació Bartomeu March vol perpetuar la voluntat de qui li dona nom, fer-la econòmicament i culturalment sostenible i llançar-la al món amb projectes que duguin el mateix segell de qualitat que hi va imprimir el mecenes creador. Ara, que tot just ha començat a caminar sense ell.

Tendències art

Tendències

llibres

RÍEL MESQUIDA

Novetats d'un estiu invisible

Ha fet un estiu boig, inesperat, inexistent. Ara mateix acaba de fer una tempesta amb trons i llamps i pluja de clauet que ha durat devers tres quarts i ha deixat el camp ben regat i perfumat d'olors. «Aquestes pluges no són bones per al raïm, per al vi», em va comentar un amic enòleg i això em sap greu. Emperò el mal temps, o el boníssim temps, quan tenim moltes hores de descans per endavant, va beníssim per a la lectura joiosa. Per això he fet una tria de llibres que m'acompanyen per donar-me gust i fer-me companyia. Un llibre de tema clàssic que recull una polifonia de narracions que pertanyen a llegendes, mites i contarelles populars al voltant de l'heroi Jàson i dels argonauts, que anaven a la recerca del velló d'or, és *Les argonautiques* (La Magrana) d'Apol·loni de Rodes. Aquest autor, que va viure als volts del 300 aC a Alexandria i que va exercir el càrrec de di-

rector de la famosa biblioteca, ens conta en episodis de poesia epiconarrativa aventures i contarelles que es poden llegir com un *manga*, com un còmic culte i gustós. Els llibres, diu aquest gran escriptor portuguès Antonio Lobo Antunes, són per ser viscuts, no per ser llegits. I ara s'acaba de publicar, en una bona traducció catalana de Joan Casas, una novel·la seva que l'autor ha subtitulat com a «Poema»: *No entris tan de pressa en aquesta nit obscura* (Proa), que tracta de les emocions, no les peripècies, d'una al·lota jove. Des del primer capítol l'escriptura riu de Lobo t'arrossega per la baixada d'unes vides que esdevenen memorables: les emocions d'una dona jove esdevenen històries escrites en una prosa rica, lírica, plena de sorpreses i de seduccions. Antoni Serra, aquest amic i col·lega, sense pèls a la llengua, lliura un primer volum de memòries que es llegeixen com una novel·la plena d'intrigues, crítiques, sarcasmes i aquest sentit de l'humor aspre i fort que sobrevo- la tot l'escrit: *No hi ha quart poder. Memòries periodístiques del meu temps de glòria* (Moll) és un text que fou acabat de redactar el 1983 i en què conta les aventures d'un al·lotell de Sóller, obsessionat per Esther Williams i enamorat de Teresa, que va descobrir que el periodisme i la literatura ocuparien un lloc central en la seva vida. Nombrosos personatges de la cultura catalana (Francesc de B. Moll, Llorenç Villalonga, Josep Pla, Jordi Sarsanedass, Maria Aurèlia Campmany, etc.) passen per unes pàgines que et deixen totes les informacions *ad hominem* d'un escriptor crític que obre la seva vida d'ampit en ample. Un clàssic per acabar aquesta mostra de bons llibres: *Lolita* (Proa) de Vladimir Nabokov en una magnífica traducció catalana de Josep Dauradella. La història de l'amor d'Humbert Humbert per aquella nimfeta d'1,45 centímetres, 35 quilos de pes, mitjons blancs i la boca sempre ocupada per un xiclet és una de les mostres més suggestives i seductores de l'escriptura d'aquest mestre de les lletres que amb un tema que queia dins allò políticament incorrecte ha aconseguit una obra mestra i clàssica. Inoblidable i sempre seguit rellegible.

Viatjar a través dels llibres

Eduardo Jordá acaba de treure en llibre el seu viatge a un dels llocs més àrids i inhòspits d'Amèrica del Sud: el desert d'Atacama de Xile, el més sec del món. *Norte Grande. Viaje por el desierto de Atacama* (Península) és el títol d'aquesta plagueta amarada de guanacos i albes, de solituds d'uns personatges vius que es recorden dels morts i de morts que semblen més vius que els vius. Pens en els anuncis fets de rajoles que hi havia per la carretera de Manacor de la meua infantesa (encara en queda algun que s'hauria de protegir com un tresor) de Nitrato de Chile. Aquest Norte Grande era on hi havia les explotacions salines d'on uns miners que vivien en condicions difícilíssimes treien aquests nitrats que s'exportaven a Europa. Un llibre de viatges completament diferent al de Jordá i també apassionant i ple d'humor reconcentrat és *Etiquetas. Viaje por el Mediterráneo* (Península) d'aquest mestre de la literatura que fou Evelyn Waugh. L'autor, el febrer de 1929, volia fugir de la freda i avorrida Anglaterra, per la qual cosa vola cap a París i d'allà se'n va a Montecarlo on s'embarcarà en un vaixell que el durà per tot el Pròxim Orient i el nord d'Àfrica: des de com són les *couchettes* i el companys de

viatge de l'*Stella Maris* als mil i un paisatges tan diversos del seu itinerari (Nàpols, Messina, Malta, Corfú, Atenes, Creta, Constantinopla, Haifa, Nazaret, Port Said, el Caire, Alger, Barcelona, Màlaga, Sevilla, Lisboa), Waugh desplega totes les seves arts de narrador fi i sarcàstic, divertit i sempre intel·ligent que et fa conèixer llocs i persones com si fossin vius i bategants ara ma-

profit. *Història de Catalunya al revés. Un desmentiment categòric dels nostres darrers 300 anys* (La Magrana) és un conjunt de desbarats historicosocials fets com si fossin vers. Pots imaginar que les tropes de Felip V no hagin envaït els Països Catalans? Pots creure que el Decret de Nova Planta no ha produït cap perjudici a la cultura catalana? Pots veure Marlene Dietrich, Lev Trotski i Albert Einstein com

a catalanòfils ferotges? Amb un «Res més lluny de la realitat» desmunten fets, personatges i històries armats d'una escriptura hilarant que et deixa amarat de coneixences. Una joia refrescant i engrescadora és la magnífica traducció de

teix. La seva descripció de Barcelona i de la Rambla en especial podria formar part d'una antologia de viatgers savis que han sabut mirar el cap i casal català amb una perspectiva enriquidora fins i tot per als indígenes. I dos indígenes de perdiu forta, Jordi Creus –professor d'història i fundador de la revista *Lo Raier*– i Francesc Ribera Titot –cantant del grup Brams i Mesclat i autor de l'obra de teatre *La síndrome de Vejele*– ens ofereixen un llibre de viatges a través de la història i, sobretot, d'humor, que sap tenir l'alegria de capgirar la nostra història i treure'n mot de

Manuel Forcano de records i fetes històriques d'Alexandria que E. M. Forster va escriure sota el títol de *Fars i farallons. Una evocació d'Alexandria* (Proa). La introducció de Forcano et col·locarà en el camí de poder fruir a l'ample d'una escriptura que combina el plaer de les noves informacions sobre una ciutat plena de riqueses històriques i de meravelles contemporànies amb els poemes de Cavafis. Vint-i-quatre textos d'evocació d'episodis històrics d'Alexandria que et fan visitar aquesta ciutat amb la meravella de la paraula forsteriana. Meleta!

Ses Puelles
Estudi
de
Perruqueria

Carrer de la Riera, núm. 3, 1r - 07003 - Palma - Tel. 971 71 80 37

Plaça Rosselló, 4A, 3r
Tel. 971 72 33 56
Fax 971 71 89 01
07002 Palma (Mallorca)

- Plànols Topogràfics
 - Medicions
 - Replanteigs
- Fotografies Aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat Aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes Agrícoles
- Estudis Mediambient

Ferretería Mateo: cinc botigues a Palma

Una de les principals aspiracions de Mateo Zanoguera Cañellas quan va obrir la primera Ferreteria Mateo l'any 1950 era arribar a tenir quatre botigues per col·locar els seus fills al capdavant del negoci. Després de poc més de mig segle des de la inauguració d'aquell petit establiment de 60 metres, l'empresa està integrada per 75 treballadors i sis botigues, les quals formen part de Ferr Hispania, un important grup nacional de magatzemistes.

La primera botiga es va obrir a la plaça de Sant Antoni de Palma. L'any 1963 s'inaugurà el segon negoci al carrer dels Foners i el 1972 va començar a funcionar l'establiment del carrer de Francesc Manuel de los Herreros, on encara es troba l'edifici més emblemàtic de l'empresa, amb unes instal·lacions de cinc plantes i 1.400 metres quadrats.

L'any 1990 l'empresa entrà a formar part de la central de compres Ferr Hispania, una associació de ferreteries que des de llavors presideix Mateo Zanoguera Vives. La cinquena botiga, de 210 metres, s'obre aquest mateix any a Madrid. El darrer negoci es va crear l'any 1992 al carrer del Sindicat i es dedica a la venda de ferratges d'alta decoració per a arquitectura.

L'empresa també compta amb un magatzem que disposa de 1.200 metres distribuïts en dues plantes i que està obert tant a professionals com al petit consumidor.

Ferretería Mateo S.A.

Carrer Francesc Manuel de los Herreros, 25. 07007 Palma

Tel.: 971 245 558

Fax: 971 245 504

Web: www.ferreteriamateo.com

Casa Juliá, pintures i materials de decoració i fotografia

L'origen de Casa Juliá es troba en una adrogueria ubicada a la porta de Sant Antoni especialitzada en la venda de productes químics i adquirida l'any 1948 per Lorenzo Juliá Estela i Margarita Miquel Sastre.

Posteriorment, el 1960, els propietaris varen comprar un nou local al carrer de Josep Anselm Clavé, i l'any 1971, un altre al carrer del Marquès de Fontsa, que inicialment fou destinat a magatzem i més tard fou convertit en botiga. El magatzem de la companyia es va instal·lar finalment al polígon de Son Castelló, al costat del qual també hi ha un establiment.

Al llarg dels anys l'empresa ha evolucionat, però sempre s'ha dedicat a la venda de pintures (industrials, marines i de decoració —és la distribuïdora oficial a les Balears de pintures Hempel des de fa 37 anys—), material de decoració (paper pintat i motllures) i productes fotogràfics (càmeres de vídeo, telescopis i re-

velat de fotografies). Els fills dels fundadors, Bartolomé i Jerónima, estan ara incorporats a l'empresa familiar.

Casa Juliá

Carrer de Josep Anselm Clavé, núm. 1. 07002 Palma

Tel.: 971 725 018

Fax: 971 726 316

Consell de
Mallorca

■ Departament de Cultura

Centre Cultural de la Misericòrdia

Un Centre Cultural obert a les persones i a les entitats

Joventut:

*Suport a l'associacionisme. Informació i recursos
Dinamització sociocultural. Iniciatives.
Beques per a joves investigadors
Activitats artístiques i musicals*

Serveis de Normalització Lingüística, Patrimoni Cultural i Promoció Cultural:

*-Foment i estimul del coneixement i divulgació de la cultura.
-Convenis amb els sectors
-Suport genèric a la producció editorial i fonogràfica en
català
-Circuit de música i d'arts escèniques*

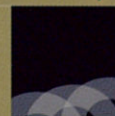
Servei de Cultura:

*-Arxiu del So i de la imatge. Sala d'exposicions
-CIPCEM. Centre d'Informació i Promoció de la Cultura
Escrita a Mallorca
-Publicacions i Programes
-Biblioteca de Cultura Artesana
-Biblioteca Lluís Alemany*

Envia'ns els teus suggeriments a:

joventut@conselldemallorca.net
culturaescrita@conselldemallorca.net
nlanguistica@conselldemallorca.net
scrcultura@conselldemallorca.net
publicacions@conselldemallorca.net

la Misericòrdia
Centre Cultural

Entrades per via de Roma, 1 i per la plaça de l'Hospital, núm. 4 de Palma 07012
Tel. 971 229 156 - 971 229 191 - 971 718 053 - 971 229 148 Fax 971 717 066

Recordau que els llibres de text
seran **més barats** per a **famílies**
amb menys ingressos.

> > > > Les famílies que disposin d'uns ingressos inferiors a 24.040 € anuals podran deduir fins al 50% de l'import invertit en la compra dels llibres de text. Així, a la propera declaració de la renda, per als més de 138.000 estudiants de les Illes Balears, estudiar serà més barat.

El Govern de les Illes Balears aprova, aquesta legislatura, mesures pioneres a tot l'Estat espanyol, que beneficien, sobretot, les famílies més desfavorides i que donen les mateixes oportunitats a tothom.

Amb el
PROGRÉS
hi som tots

■ ■ ■ ■ Milloram dia a dia
la igualtat d'oportunitats a la gent de les nostres illes

GOVERN
DE LES ILLES BALEARS

Quatre illes,
un país
cap frontera